

GENÇLİK

SAYI: 7 3 Haziran 2000 FİYATI: 300.000 TL. (KDV DAHİL)

Birliğimiz, Beraberliğimiz, Gelenegimiz
ŞENLİKLERİMİZ

- Emperyalizm
- Hapishaneler
- Meclislerden Röportaj

Bu sayıda

Şenliklerimiz

3-4

Şenlik Haberleri

5-6

Öğrenci Meclislerinden

7

Üniversitelerden

8-9

Büyüteç

10-11

Yorum

12

Haber-Yorum

13

Dünyadan

14-15

Eğitim-Yorum

16-17

Öykü "Çınar"

18-19

Felsefe

20-21

Çizgilerle

22-23

Öykü "Hapishaneler"

24-25

Küreselleşme

26

Emperyalizm

27

Röportaj

28

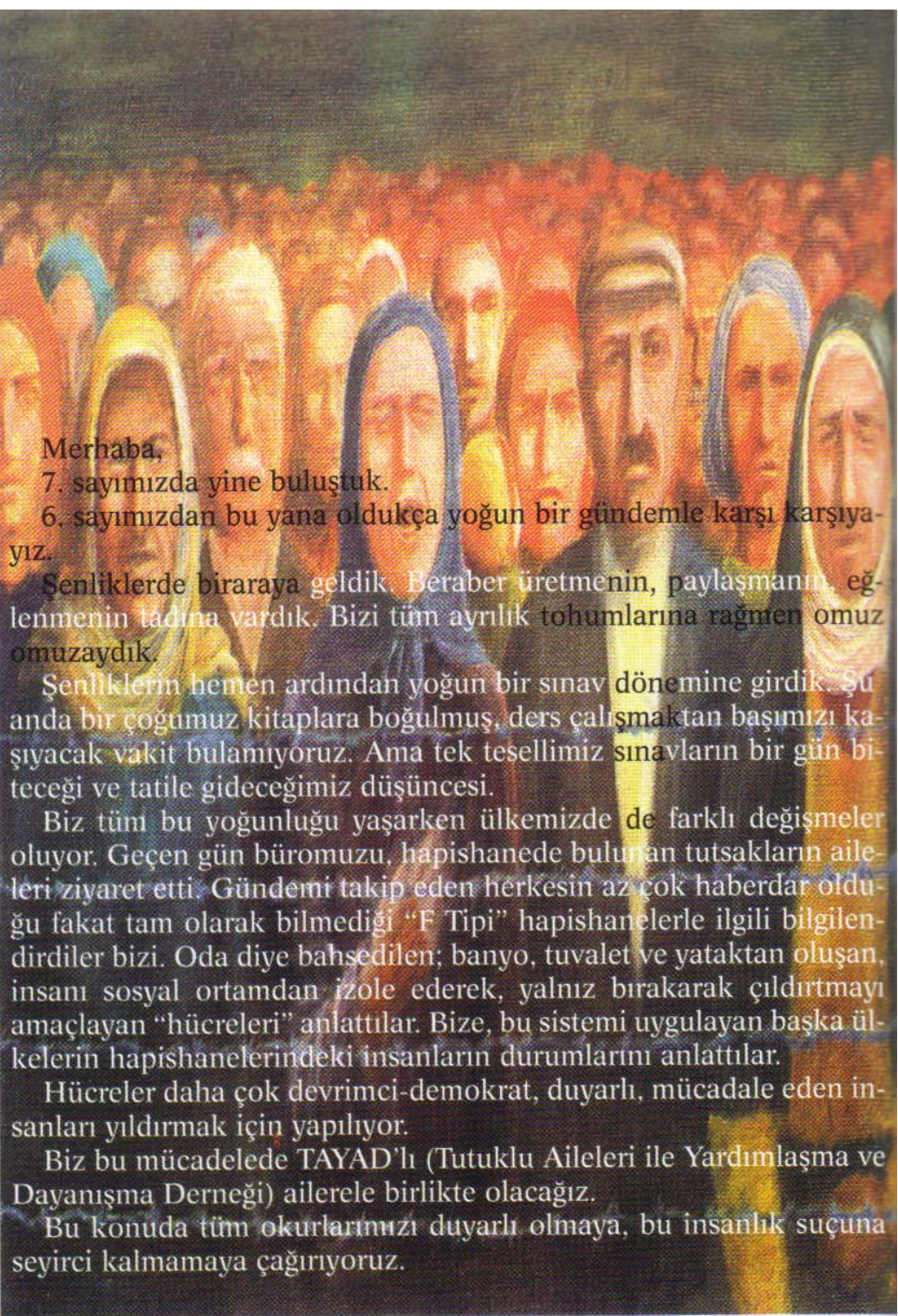
Kitaplık

29

İllerimizi Tanıyalım

30-31

Mektup

Merhaba,

7. sayımızda yine buluştuk.

6. sayımızdan bu yana oldukça yoğun bir gündemle karşı karşıyayız.

Şenliklerde biraraya geldik. Beraber üretmenin, paylaşmanın, eğlenmenin tadına vardık. Bizi tüm ayrılık tohumlarına rağmen omuz omuzaydık.

Şenliklerin hemen ardından yoğun bir sınav dönemine girdik. Şu anda bir çoğumuz kitaplara boğulmuş, ders çalışmaktan başımızı kaşıyacak vakit bulamıyoruz. Ama tek tesellimiz sınavların bir gün biteceği ve tatile gideceğimiz düşüncesi.

Biz tüm bu yoğunluğu yaşarken ülkemizde de farklı değişimler oluyor. Geçen gün büromuzu, hapishanede bulunan tutsakların aileleri ziyaret etti. Gündemi takip eden herkesin az çok haberdar olduğu fakat tam olarak bilmediği "F Tipi" hapishanelerle ilgili bilgilendirdiler bizi. Oda diye bahsedilen; banyo, tuvalet ve yataktan oluşan, insanı sosyal ortamdan izole ederek, yalnız bırakarak çıldırtmayı amaçlayan "hücreleri" anlattılar. Bize, bu sistemi uygulayan başka ülkelerin hapishanelerindeki insanların durumlarını anlattılar.

Hücreler daha çok devrimci-demokrat, duyarlı, mücadele eden insanları yıldırma için yapıyor.

Biz bu mücadelede TAYAD'lı (Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği) ailelerle birlikte olacağız.

Bu konuda tüm okurlarımızı duyarlı olmaya, bu insanlık suçuna seyirci kalmamaya çağırıyoruz.

e-mail: u_genclik@yahoo.com

web adresi: www.ugenclik.cjb.net

**GENÇLİK GELECEKTİR.
GELECEĞİ, KENDİ
ELLERİMİZLE YARATALIM!**

Birliğimiz, Beraberliğimiz, Kollektif Kültürümüz

ŞENLİKLERİMİZ

...Okullarımızda gün geçtikçe bizleri birbirimizden koparmaya çalışıyorlar. Bırakın okuldaki bir çok öğrenciyle tanışmayı, 30-40 kişilik sınıflarda dahi doğru dürüst ilişkiye geçebildiğimiz insan sayısı 5-10'u geçmiyor.

...Ve her geçen gün çeşitli farlılıklarımızdan; futbol takımı, mezhep, milliyet, özel zevk... dolayı daha fazla parçalanıyoruz. Parçalanımlar, bölünenler ortak sorunları etrafında dayanışmada bulunamazlar.

... Kollektif bir çalışmayı, birlikte emek harcamayı, paylaşmayı en iyi şekilde yapabildiğimiz çalışmalar arasında ise okullarımızda yapmış olduğumuz şenlikler basta gelivor.

Dergimizin sayfalarında sürekli bir şekilde bireyci yaşıttan, bu yaşam tarzını hayatımızın odağına koymaya çalışan düşünce tarzından bahsetmeye çalışıyoruz. Okullarımızda çan eğrisi gibi sınav sistemleriyle hayata geçirilmeye çalışan bu politikalarla ilgili sürekli yazı yazmaya çalışıyoruz. Çünkü bu düşünce tarzında çok tehlikeli olarak değerlendirdiğimiz bir öz var.

Ülkemizde halkımıza, özelde de okullarımızda biz öğrencilere bu tarz bir yaşamı reva gördüklerini düşünüyoruz. Bireyci, bencil yaşam tarzıyla birlikte bizlerden neler istendiğini çok kez yazdık. Keza biz öğrencilerin halkımızın kültüründen uzaklaştırarak tüketimi körükleyen, pazara endeksli kozmopolit bir kültürle donatılmaya çalışıldığını yazdık. Biz insanca bir yaşamı savunduğumuzdan, hakkı, hukuku, emeği ve adaleti en yüce değerler saydığımızdan, bizim açımızdan bu değerlere saldırılar eleştirilmeli. Bu tarza karşı mücadele edilmeli ve mahkum edilmeli. Bu tarza karşı yürüttüğümüz mücadelenin içerisinde halkın yıllardır çeşitli deneyimlerden sonra edindiği değerleri, yani kültürünü kendimize kalkan yaparak içi boş özgürlük (!) ambalajlı yaklaşımların önüne geçmeye çalışıyoruz. Kendiliğindenciliği ve bireyselliği aşmak için kollektif bir şekilde etkinlikler örgütleyerek bir araya gelmeye, beraber daha fazla vakit geçmeye birlikte üretmeyi öğrenmeye çalışıyoruz. Dayanış-

Okullarımızda gün geçtikçe bizleri birbirimizden koparmaya çalışıyorlar. Bırakın okuldaki bir çok öğrenciyle tanışmayı, 30-40 kişilik sınıflarda dahi doğru dürüst ilişkiye geçebildiğimiz insan sayısı 5-10'u geçmiyor. Yani dört yılımızı birlikte geçirdiğimiz, aynı sınavlara girip çıktığımız, beraber labaratuvara girdiğimiz insanları bile tanımıyoruz. Aynı öğretim elemanlarıyla muhattap kaldığımız, aynı yemekhaneden yemek yediğimiz, yurtlarımızda birlikte kaldığımız öğrencileri tanımıyoruz. Ve her geçen gün çeşitli farlılıklarımızdan; futbol takımı, mezhep, milliyet, özel zevk... dolayı daha fazla parçalanıyoruz. Parçalanımlar, bölünenler ortak sorunları etrafında dayanışmada bulunamazlar. Öğrenci meclisi olarak varlık nedenlerimiz arasında, bu birlikte olmama problemi büyük bir yer tutuyor zaten. Bu sebeple çok değişik öğrenci gruplarını biraraya getirmeye çalışıyoruz. Çünkü biliyoruz ki daha iyi bir yaşamın önündeki engelleri aşmak birliğimizdeki güçte yatıyor. Yaptığımız çeşitli sohbetlerde zaman zaman şöyle bir durumla karşılaşıyoruz; çeşitli panelleri ya da pratik eylemleri çeşitli kültür sanat etkinliklerinden daha farklı bir yere koyuyoruz. Kuşkusuz yaptığımız çeşitli yürüyüşleri, yemekhane boykotlarını vs. bize yaptırtan gündemle ilgili durumlar vardır ve bizler bu gündemlere olan yaklaşımlarımızı ortaya koymaya çalışıyoruz.

Ama aynı zamanda parçalı bir

kişiliğimizde ve yaşantımızda yattığı tahribatı da biliyoruz. Dayanışmayı, birlikte üretmeyi ve paylaşmayı ifade eden etkinliklerimiz ise bize yöneltilen kapsamlı ve devamlığı süreklilik gösteren saldırılara cevap verme eğiliminde olan derin düşünsel ve diğerlerinden daha genel bir eylemliliktir. Bu durumda yapılması gereken yaptığımız her türlü etkinliğe farklı anlamlar yüklemekten ister boykot olsun, ister müzikal etkinlik isterse de panel yukarıda belirttiğimiz noktaları dikkate alarak, hiç bir aracı küçümsemekten gerçekleştirilmeye çalışırız. Kollektif bir çalışmayı, birlikte emek harcamayı, paylaşmayı en iyi şekilde yapabildimiz çalışmalar arasında ise okullarımızda yapmış olduğumuz şenlikler başta geliyor. Ders ve sınav, yurt, yemekhane, trafik vb. nedenlerden kaynaklanan mutsuzlukları, demoralizasyonları ve stresi üzerimizden atmak amacıyla öğretim yılının kapanması ve yaşanan baharın coşkusuyla birlikte bir çok okulda kapanış şenlikleri örgülü-

yoruz. Bu kapanış şenliklerimiz, kimi okullarda birer günlük konserler şeklinde, kimi belirli tarihler arasında yapılan kültür sanat etkinlikleri şeklinde, kimisi de geleneksel bir şekilde çadır kampları vb. biçimde gerçekleşecek. Yukarıda da belirttiğimiz gibi şenliklerin bizim için anlamı insanları bir araya getirebilmek, üretmek ve paylaşmaktır. Tabi eğleneceğiz de. Ama bu eğlence yoz bir eğlence anlayışından öte bir anlam taşıyor. Çektiğimiz halaylarda kendimizden geçmek için değil, omuz omuza olmamızın coşkusuyla yaşamak için yapıyoruz bunları. Yapmaya çalıştığımız programlarda gözlemlememiz gereken en önemli şey; yarına ne bırakacağımız olmalıdır? Şenliğimize daha çok insanın katılması doğrultusunda iyi düşünmeli ve çevremizdeki her insanı şenlik çalışmalarına katmaya çalışmalıyız. İstanbul'da düzenlenen şenlikler içerisinde geleneksel İTÜ Şenliği bildiklerimiz arasında en eski olanı. Şenliğin kökeni ta 1979'a dayanıyor. Şenlik ilk olarak

ülkemizdeki bir çok üniversiteden gelen halk oyunları gruplarının katılımıyla örgütlenen bir folklor şeklinde yapılıyor. 12 Eylül'deki askeri darbeye birlikte kesintiye uğrayan şenliğin 14.'sü ise bu sene yapılacak. Şenlikler genellikle oluşturulan ve kollara ayrılan ter-tip komitelerinin insiyatifiinde örgütleniyor. Komisyonlar arasında şenliğin tanıtımını üstlenen reklam veya basın yayın komisyonu, kültür sanat işlerine koşturan kültür komisyonu, alan komisyonu ve bir de bütün bu komisyonların oluşturduğu şenlik komitesi var. Bu şekilde yapılacak işler belli insanların insiyatifine bırakılarak ayrıntılandırma ve sonuç alma süreci daha sağlıklı işletiliyor. Okullarımızın kapanmaya doğru yaklaşması ve baharın gelmesiyle birlikte önümüzdeki süreçte bir çok okulda şenlik hazırlık çalışmaları başlamış durumda olmalı. Şimdi-den bütün arkadaşlara kolay gelsin diyoruz. Şenliğimiz birliğimiz, şenliğimiz halk kültürümüz, şenliğimiz gücümüzdür.

1979 tarihinden itibaren geleneksel olarak yapılan İTÜ şenliklerinin bu sene 14'üncüsü yapıldı. Şenliği düzenleyen İTÜ Öğrenci Meclisi Girişimcilerinden arkadaşlarla yaptığımız röportajı yayınlıyo-

renciler çadırlarda kalırlar. Çadır Kampında, Öğrenciler akşam yakıtları ateş başında sohbetlerinde öğrenci gençliğin sorunların tartışıp, çözüm yollarını üretirler. Bunun yanında çağrılan aydınlarla, söyleşi yapılır.

Bize kendini tanıtır mısın?

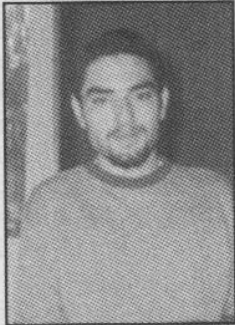
Tolga ÖZDEMİR. Kimya Metalurji Fakültesi 3. sınıf öğrencisiyim.

Her sene geleneksel olarak yapılan İTÜ şenliklerinin amacı nedir sence?

Bu sene ondördüncüsünü düzenleyeceğimiz, Geleneksel İTÜ şenliğinin organizasyonuna çok öncelerden başladık.

Asıl amacımız şenliğin öznesini öğrencilerin oluşturduğu, kol, kulp ve grupların üretimlerini sergileyebilme imkanlarının bulunduğu, bir şenlik yapmak.

Süreçlerden kaynaklı farklı tarzda örgütlenen şenliklerde şimdiyse içerisinde Öğrenci Meclisi Girişimcileri arkadaşların bulunduğu ve 1978 yılında faşistler tarafından

Bize kendini tanıtır mısın?

İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Meclisi Girişiminden Barkın Tokmaz Uçak Mühendislik 4. Sınıf öğrencisiyim

Bize yaptığınız şenlik çalışmalarınızdan bahsedermisin?

Geleneksel İTÜ şenliklerinin çalışmaları, her yıl şenlikten bir ay öncesinden başlar. Yapılan düzenli toplantılarla şenliğin çerçevesi ve neye atfedileceği belirlenir. Bunun doğrultusunda, panellerin, söyleşilerin ve yapılacak kültürel etkinliklerin konuları ve programı belirle-

nir. Böylelikle şenlik çalışmalarına başlanır.

Şenliklerin amacından bahsedermisin?

Geleneksel İTÜ şenliklerinin en önemli özelliği ve çıkış noktası alternatif bir şenlik olmasıdır. Derslerin ve günlük yaşamdaki belirsizliklerin altında ezilen öğrenci gençlik, bu şenliklerle bir çıkış noktası, belkide bir soluk fırsatı yakalar. Geleneksel İTÜ şenliği öğrencilerin tekrar tek bir yumruk olup, dayanışma, kolektivizmi yakaladığı yerdir.

Kamp çalışmalarınızı anlatırmısın?

Bu yıl beşincisini yapacağımız Bedri Karafakioğlu Gençlik kampı, şenlik programından bir gün önce öğrencilerin çadırları kurmasıyla başlar ve kapanış gününe kadar, öğ-

katledilen hocamız Prof. Dr. Bedri KARAFAKİOĞLU Gençlik kampı isminin verildiği gelenekselleşen şenliğin 5'incisini 8-18 Mayıs tarihleri arasında yapacağız.

Öğrencilerin kendi imkanları ile yapabileceği genel kapsamlı bir şenlik örgütleyebilmek gerçekten çok güçlü. Bu sebeplerden dolayı çalışmaları olabildiği ölçüde erken başladık.

Şenlik çalışmalarından bahsedermisin?

İstanbul Üniversitesi'telerinde bulunan arkadaşlarımızla, ülke gündeminden bağımsız olmayan konuları, kültürel ve sosyal yönden ihtiyaç duyulan faaliyetleri tartıştık. Ve neticesinde bir program

oluşturduk. Öğrencilerinde sorunu olan ve ülke gündeminde birebir ilgilendiren deprem, nükleer santraller ve insan hakları gibi toplumsal konularda paneller düzenlenmeyi hedefledik. Ayrıca İTÜ öğrencilerini yakından ilgilendiren "2001 Atılım Projesi" çerçevesi altında hedeflenen özelleştirme ve bilim politikalarını sorgulayacağımız, rektör'ünde katılımcı olarak bulunacağı bir paneller öğrencilerin genel kaygılarını tartışmayı kararlaştırdık.

Bu politikalardan öte en önemli unsur olarak gördüğümüz öğrenci arkadaşlarımızı şenlik alanına çekmek için onların çalışmalarını sergileyebileceği bir ortam hazırladık. Okullarımızda bulunan kol, ku-

lup,ve gruplarla irtibata geçerek halk oyunları ekipleri, amatör müzik grupları, tiyatro topluluklarını programımıza kattık. Yine ülke sorunlarını yakından takip eden ve öğrencilerin kültürel eksikliklerini karşılayabilecek nitelikte yazarlar ve şairlerle ilişkiye geçtik.

Bunun dışında genel teknik konularda programın hayata geçirilmesinde tüm Öğrenci Mecliscisi arkadaşlarımızla çalışıp, asıl hedeflediğimiz şenliğin ilk adımlarını attık ve bundan sonraki şenliklerde daha iyisini örgütleyebilmeyi amaç ederek, 9 Mayıs'ta açılışımıza tüm üniversiteli arkadaşları davet ediyoruz.

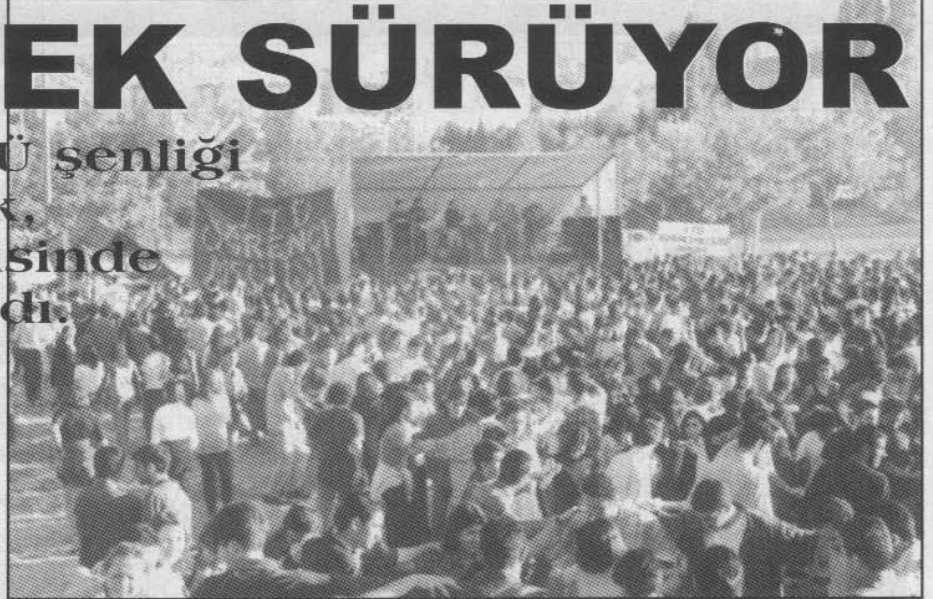
Çalışmalarınızda başarılar

GELENEK SÜRÜYOR

14. Geleneksel İTÜ şenliği Birlik, Beraberlik, Dayanışma İçerisinde coşkuyla Kutlandı.

Her sene geleneksel olarak düzenlenen bahar şenlikleri Türkiye'deki çeşitli okullarda coşkuyla kutlandı.

Bu sene 14'üncüsü düzenlenen geleneksel İTÜ şenlikleri 9 Mayıs Salı günü İTÜ Maslak Kampüsü'nde Bedri Karafakioğlu Gençlik Kampı'nda yapılan açılış şenliğiyle başladı. Program saat 16:00 'da İTÜ Öğrenci Meclisi Girişimi tarafından yapılan açılış konuşmasının ardından, İÜ Öğrenci Kültür Merkezi Halk Bilim Kulübü Halk Oyunları Ekibinin hazırladığı Diyarbakır yöresi oynandı. Sonrasında İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı öğrencisi Selim Bölükbaşı bir tulum dinletisi verdi. Ardından çalınan davul zurna eşliğinde öğrenciler halaylar çektiler. Programı sunan arkadaşlar aralarda çeşitli üniversitelerden gelen şenliğe yönelik mesajları okudular. İÜ Öğrenci Meclisi Girişimi, YTÜ Öğrenci Meclisi Girişimi, Marmara Üniversitesi Halk Bilim Kulübü ve Göztepe Kampüsü öğrencileri, Uludağ Üniversitesi Öğrenci Meclisi Girişimi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Meclisi Girişimi, Ege Üniversitesi Öğrenci Meclisi Girişimi

Meclisi Girişimi ve çeşitli kulüpler gönderdikleri mesajlarla şenliğe olan desteklerini sundular.

Özgürlük Türküsü'nün verdiği konserde öğrenciler halaylar çekip söylenen türkölere eşlik ettiler. Ardından Umuda Ezgi müzik gurubu sahnede yer aldı. İTÜ'nün kendi bünyesinde oluşturduğu Volkanlar Rock grubunun verdiği konserden sonra program saat 20:30'da sona erdi.

8 gün süren programda 10 Mayıs Çarşamba günü Katılımcılığını Ercan Karakoş'un yaptığı "Türkiye'de toplumsal ve siyasal süreç" üzerine panel verildi. 12 Mayıs Cuma günü ise Prof. Dr. Şarman Gencay İstanbul Elektrik Şube başkanı Selami Yılmaz'ın katılımcılığını yaptığı Nükleer Enerji üzerine bir panel verildi ve İTÜ sahnesi, Amatör Tiyatro topluluğu İTÜ öğrencilerinin katıldığı ti-

Mayıs Pazar günü Avrupa Birliği ve İnsan Hakları üzerine bir söyleşi düzenlendi. 16 Mayıs Salı günü alternatif kültür ve İTÜ şenliği üzerine bir söyleşi yapıldı.

8 gün süren İTÜ şenlikleri 17 Mayıs Çarşamba günü yaklaşık 2000 öğrencinin katıldığı kapanış şenliği ile sona erdi.

Şenliğin son günü programı İTÜ Konservatuvar öğrencilerinin verdiği konserle başladı. Kendine has üslup ve yorumlarıyla dikkat çeken Ankara'dan gelen Grup Çığ'nın söylediği şarkıların ardından Grup Yorum sahnede yerini aldı. Yorum'un söylediği türkölere ve marşlara eşlik eden öğrenciler halaylar çekip Devrimci Tutsaklar Teslim Alınmaz, Türküler Susmaz Halaylar Sürer, Öğrenciyiz Halklıyız Kazanacağız, Devrim Sehitleri Ölümsüzdür slo-

gündemde olan hücre tipi hapisane politikası ve bu politikaya karşı toplumun her kesiminin duyarlı olması gerektiği konusunda bir açıklama yaptı.

Programda çeşitli üniversitelerden gelen mesajlarla öğrenci meclislerinin meşruluğunu anlatan yazıların yanında toplu iş sözleşmeleri ve sendikal hakları için grevde olan Esenyurt Belediye İşçileri, İTÜ Kimya Teknik İşçileri ve Yemekhanesi çalışanlarının şenliğe yönelik mesajları okundu.

İTÜ Konservatuar'ında öğretim görevlisi olan Ercan Aydın ve çalgı arkadaşlarının verdiği kısa bir konserden sonra program saat 20:30'da sona erdi. 8 gün süren şenlik boyunca akşamları türküler söyleyip halaylar çeken öğrenciler kapanış programından sonra ateş yakıp geç saatlere kadar türkü söyleyip halaylar çektiler. Sabah çadırların toplanmasıyla 14'üncü Geleneksel İTÜ Şenliği sona erdi.

ŞENLİKLER HER YERDE

Ankara Üniversite'si DTCF

Her sene geleneksel olarak düzenlenen bahar şenlikleri bu sene Ankara'de okullarda geniş katılımı kutlandı. Günler öncesinden başlayan çalışmalar şenlik boyunca da devam etti.

Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde 11 Mayıs günü saat 14:00'da başlayan şenliğin genel konusu okulların sorunları ve devrimci tutsakların konulmaya çalışıldığı hücreler oldu. "Onlar dükkânı biz okulumuzu istiyoruz" adı altında başlayan şenlikte 1000 kişiye seslenen Grup Gelecek, Anadolu Halk Ezgileri, Grup Yağmur Öncesi ve İdil Can Müzik Araştırma Topluluğu söylediği şarkılarla kitleyi coşturdu. Halk Bilim Topluluğunun sunduğu gösteride Ulucanlar kathamıyla

ilgili devrimci tutsakların gönderdiği mesaj okundu. İdil Can Müzik Araştırma Topluluğunun söylediği Bize Ölüm Yok, Haklıyız Kaznacağız, Özgür Tutsak marşlarından sonra "Devrimci Tutsaklar Onurumuzdur", "Hücrelere Girmeyeceğiz Haklıyız Kazanacağız" sloganları atıldı. Üniversitelerin birer ticarethaneye dönüştürüldüğü vurgulandı ve onuruyla yaşamaya çalışan insanların baskılara maruz kaldığı söylendi. Son olarak tutsakların hücrelere karşı başlatacakları her direnişte tutsaklarla beraber hareket edeceği vurgulanarak şenlik halaylar çekilip marşlar söylenmesinin ardından edilen sohbetlerle sona erdi.

ÇANAKKALE'DE PİKNİK

Üniversite de yapılan yemekhane özelleştirmeleri ile ilgili anket sonuçlarının açıklandığı pik-

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencileri tarafından 21 Mayıs Pazar günü bir piknik düzen-

Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsünde bu sene yapılan bahar şenliği 11 Mayıs Perşembe günü başladı. 3 gün 2 gece süren şenlikte Öğrenci Meclislerinde Birleşelim, Öğrenciyiz Haklıyız Kaznacağız pankartları açıldı. Hücrelere hayır paneli düzenlendi. Panalde Tİ-YAD'lı bir aile ve Öğrenci Meclisi Girişimcileri konuşma yaptılar. Panelin ardından Öğrenci Meclislerinin çalışmaları ve amaçları anlatıldı.

Metin Kahraman, Hakan Yeşilyurt Ahu Sağlam, İdil Can Müzik Araştırma Topluluğu, Grup Sıyrılıp Gelen ve Grup Fıratın Ezgisi, Ufuk Karakoç kısa birer müzik dinletisi verdiler.

Şenlik halaylar ve türküler eşliğinde 12 Mayıs Cuma günü sona erdi.

nige 40 kişi katıldı. Türküler söyleyip halaylar çeken öğrenciler tarihi ve güzelliğiyle ünlü İDA'yı (Kazdağını) gezip dolaştılar. Anket yapılan öğrencilerin büyük çoğunluğu yemeklerden ve fiyatlarından memnun değillerdi. Onsekiz Mart Üniversitesi'nde yaşanan sorunların ve çözümlerinin tartışıldığı piknik halaylar eşliğinde saat 18.30'da sona erdi.

ÖĞRENCİ MECLİSLERİNDEN...

BU 1 MAYIS'TA MECLİSLER DE ALANLARDAYDI

Tüm dünya emekçi ve işçilerinin bayramı olan 1 Mayıs İstanbul'da da yaklaşık 40 bin kişinin katılımıyla coşkuyla kutlandı.

Mitinge sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve yüzlerce öğrenci katıldı. İ.Ü. Öğrenci Meclisi Girişimi de 1 Mayıs "Eğitim Haktır Satılamaz." pankartıyla ve yaklaşık 70 kişiyle katıldı. Saat 09:00'da PERPA'nın altında toplanmaya başlayan sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve öğrenci-

ler saat 11:00'de Abide-i Hürriyet Meydanı'na doğru yürüyüşe geçti. Yürüyüşte ve alanda taleplerini anlatan sloganlar atarak haklarını istediler. İ.Ü. Öğrenci Meclisi Giri-

şimi ise "Demokratik Bilimsel Eğitim İstiyoruz", "YÖK'ün değil öğrencilerin temsilcisiyiz", "Yaşasın İşçi Öğrenci Dayanışması", "Öğrenci Meclisleri Gücümüzdür", "Öğrenci Meclislerini Kuralım Haklarımızı Alalım." sloganlarını atarak -Paralı Eğitime Hayır-, -Üniversiteler Bizimdir Satılamaz-, -Bilimsel Demokratik Eğitim- dövizlerini taşıdılar. Sloganlar, türküler, halaylarla süren 1 Mayıs mitingi saat 13:00' de sona erdi.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ MECLİSİ GİRİŞİMİ BAHAR PİKNIĞI

20 Mayıs 2000 tarihinde Selçuk Üniversitesi'nde Öğrenci Meclis Girişimcileri tarafından bahar pikniği düzenlendi. Saat 8:30'da biraraya gelindi ve elli kişi ile yola çıktı. Yol boyunca şarkılar, türküler söylendi. Piknik alanına "Öğrenci Meclis Girişimi Bahar Pikniği" pankartı asıldı. Yapılacak işler için gruplar seçildikten sonra biraraya gelip, tanışıldı ve öğrenci so-

runları konuşuldu. Sorunlar ortaya konulduktan sonra Meclis Girişimcileri, Öğrenci Meclis Girişimini ve önerdiği, bugüne kadar Selçuk Üniversitesi'nde nelerin yapıldığı, kendilerini nasıl ifade ettiklerini önlerine çıkan engelleri ve nasıl tavrı aldıklarını anlattılar. Konuşmalardan sonra yemekler yenildi. Grup "Umudun Türküsü" programını sunmaya başladı. Türküler hepberaber söylendi ve halaylar çekildi. Bu arada yağmur başlayınca mağaralara girildi ve konsere ve halaylara mağara içerisinde devam edildi. Piknik akşamüstü saatlerinde bitirildi.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ'NDE DİNLETİ

Anadolu Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi'nde Öğrenci Meclisi Girişimi bir dinleti düzenledi. 60 öğrencinin katıldığı dinleti saat 1:00'de başladı. Öğrenciler Grup Duyun söylediği türküler eşlik edip halaylar çektiler. Dinletin sonunda Öğrenci Meclisi Girişimcisi öğrenciler etkinliklerinin devam edeceğini belirterek tüm öğrenci gençliği davet ettiler.

KARADENİZ ÖĞRENCİ MECLİSİ GİRİŞİMİ'NDEN UZUNGÖL GEZİSİ

14 Mayıs Pazar günü Giresun Gümüşhane ve Trabzon'dan Öğrenci Meclisi Girişimci-

lerinin Uzungöl'e düzenlediği gezi coşkun, dayanışmanın ve kaynaşmanın temellerini Karadeniz'de attı. Geziye yaklaşık 100 kişi katıldı.

Soğuk havaya rağmen çekilen halaylar, yakılan ateşler ortamı ısıttı. Kollektif bir şekilde hazırlanan yemeklerin yenilmesinin ardından program gezi konuşmasıyla başladı. KTÜ müzik grubu türkülerıyla coştururken şiirler umudun sıcaklığını kitleye her an tattırdı. Daha sonra çıkan İdil Can müzik grubuyla programın ilk bölümü bitti. Kısa bir aranın ardından programın ikinci bölümü Öğrenci Meclislerini anlatan bir konuşmayla başladı. Sorulan sorular cevaplandı. KTÜ müzik grubu, şiir, skeç ve değişik yörelerden oyunlarla Giresun halk oyunları ekibi gösterilerini sundu. İdil Can müzik grubunun söylediği türküler ve marşlarla gezi programı bitirildi.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrenci Meclisi Girişimi

ULUKIŞLA ÖĞRENCİ MECLİSİ GİRİŞİMİ'NDEN MERSİN GEZİSİ

Ulukışla Öğrenci Meclisi tarafından 22 Nisan günü Mersin'e gezi düzenlendi. Yaklaşık 70 öğrencinin katıldığı gezi Ulukışla'dan sabah 07:00 da kalkan otobüsle başladı. Gezinin amacı Ulukışla'da Öğrenci Meclisini hem tanıtmak hem de beraber kaynaşmayı göstermekti. Bildiriler dağıtıldı. Gezide ayrıca Ulukışla'da neler yapılması gerektiği, okulumuzdaki sorunlar, gençliğin sorunları konuşuldu. Saz dinletisiyle devam edilen gezide öğrenciler halaya durdular. Sadece eğlencelerde, gezilerde, pikniklerde sınırlı kalmaması öğrencilerin sorunlarına hep birlikte çözüm aranması, bunları yapmanın bir hayal olmadığı Öğrenci Meclislerinde çözüme kavuşturulacağı anlatıldı. Saat 23:00'da Ulukışla'ya geri dönüldü.

İ.Ü ÖĞRENCİ MECLİSİ GİRİŞİMİ SPOR TURNUVASI DÜZENLEDİ

İstanbul Üniversitesi Öğrenci Meclisi Girişimi tarafından bir Spor Turnuvası düzenlendi. 27 Nisan-17 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen turnuvaya ilgi oldukça yoğundu. Futbol dalında altışar kişiden oluşan 56 takım, Basketbol dalında ise üçer kişilik 30 takım katıldı. Tek

maçta eleme usulü gerçekleştiren turnuva üç hafta boyunca sürdü.

Turnuva sonrasında Öğrenci Kültür Merkezi (ÖKM) Sinema salonunda 23 Mayıs Salı günü turnuvada Futbol dalında birinci olan "Ay em AGA" ve Basketbol'da "Dört baş soğan" takımlarına ödülleri verildi. Ödül töreni saat 14.20'de başladı ve yaklaşık bir saat kadar sürdü.

Öğrenci Meclisi Girişimcisi bir öğrenci, turnuvaların amacını ve Öğrenci Meclislerini anlattığı konuşmasında bu sene ilkini gerçekleştirdikleri Spor Turnuvasını gelenekselleştirilerek sonra ki yıllarda da sürdürüleceğini söyledi. Birinci olan takımların temsilcilerini ko-

nuşmak üzere sahneye çağırdı. Takım temsilcisi öğrencilerde turnuvayı düzenleyen Öğrenci Meclisi Girişimi'ne teşekkür ederek konuşmasına başladı. Turnuvada yaşanan bir takım eksikliklere rağmen sporun gerçek anlamının kardeşlik, dostluk olduğunu en iyi şekilde gördüklerini ve sonra ki yıllarda da turnuvalara katılacaklarını ifade ederek konuşmalarını bitirdiler. Kupaların verilmesinin ardından tören saat 15.00'da sona erdi.

Halk Bilim Kulübü Kültür Etkinlikleri

İstanbul Üniversitesi Öğrenci Kültür Merkezi (ÖKM) Halk Bilim Kulübü'nün Kültür Etkinlikleri açılış şenliği 24 Nisan Pazartesi günü Edebiyat Fakültesi Konferans salonunda düzenlendi.

Yaklaşık 500 öğrencinin katıldığı şenlik, Karagöz ile Hacivat oyunuyla başladı. Ardından Halk Bilim Kulübü korusu sahnede yerini aldı. Son olarak Tolga Çandar'ın verdiği bir konserle açılış şenliği programı bitirildi.

Kültür günleri 18 gün boyunca devam ederken, 12 Mayıs Cuma günü yine Edebiyat Fakültesi Konferans salonunda düzenlenen bir şen-

likle bitirildi.

Kapanış şenliğine gelenleri "İstanbul Üniversitesi Öğrenci Kültür Merkezi Halk Bilim Kulübü" pankartı karşıladı.

Şenlik programına, Ahmet Arif'in "Anadoluyum" şiirini 4 öğrenci okudu. Şiirin ardından Halk oyunları ekipleri sahnede yerlerini aldı. Sıra-sıyla Ege yöresi, Karadeniz yöresi ve misafir olarak gelen Mimar Sinan Üniversitesi Van yöresi Halk oyunları ekipleri sahneye çıktı. Yoğun istek üzerine tekrar sahneye çıkan Karadeniz yöresi Halk oyunları ekibine öğrencilerde eşlik etti. Diyarbakir yöresi Halk oyunları ekibinde sahneye çıkmasıyla Halk oyunları gösterimleri bitirildi. Kısa bir aradan sonra saat 16.10'da Özgürlük Türküsü kısa bir konser verdi. Konserde öğrenciler türküler söyleyip halaylar çekti. 1000 kişinin katıldığı şenlik saat 13.00'de başlayıp 17.10'da sona erdi.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ'NDE MÜZİK DİNLETİSİ

11 Mayıs 2000 tarihinde Selçuk Üniversitesi Alaaddin Keykubat Kampüsü'nde bulunan Gökkuşluğu eğlence ve alışveriş merkezinde Selçuk Üniversitesi Öğrenci meclisi Gi-

pildi. Saat 14:15'te bir araya gelindi. Dinletiyeye kırkbeş kişi katıldı. Öğrenci Meclisi Girişiminden bir arkadaş tarafından Öğrenci Meclisi'nin amacı içinde anlatıldı. Daha sonra öğrenci Meclisi Girişimi müzik grubu "Umudun Türküsü" tarafından yaklaşık iki saat süren dinleti verildi. Daha sonra öğrenciler ayın 20'sinde ki pikniğe ve 21'indeki tiyatro gös-

KEYFİ UYGULAMALARA SON

Marmara üniversitesi Göztepe Kampüsünde faaliyet göstermekte olan Kültür Kulübü Bahar Şenliği Kapsamında 23 Mayıs Salı günü bir etkinlik düzenlemek amacıyla rektörlükten, önceden iznini almıştı. Fakat etkinlik, rektörlükten izni alınmış olduğu halde güvenliğinin sağlanamayacağı bahanesiyle üniversite güvenlik Amirliği tarafından bir gün kala iptal edilmişti. Bunun üzerine şenlik tarihi, şenliğin düzenlenemediği alanda toplanan 90 öğrenci okul yönetiminin keyfi uygulamalarını protesto etmek için bir açıklama yaparak tepkilerini dile getirdiler.

PARALI EĞİTİME HAYIR

Anadolu yakası Liseli Öğrenci Meclisleri 8 Mayıs Pazartesi günü "katkı payı ve okul sorunlarına yönelik" basın açıklaması yaptı. Kartal Eğitim-Sen 5 Nolu Şubesi'nde saat 18.00'de başlayan basın açıklamasına 40 öğrenci katıldı.

Açıklamada "eğitim her koşulda hakkımız olmasına rağmen elimizden alınıp bizlere satılmaktadır. Okullarda nereye harcadığını bilmediğimiz paralar toplanılıyor. Deprem bölgesinde ki liseli arkadaşların durumları apaçık ortadayken onlardan hala para alınıyor." denildi. Açıklama saat

SİVAS'TA ÖĞRENCİLERE SALDIRI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğrencilere yönelik saldırı ve tacizler olduğu bildirildi. Cumhuriyet Üniversitesi Devrimci-Demokrat öğrencileri bir basın açıklama yaptılar. 16 Nisan tarihinde eli sopalı ve kendilerini Ülkücü olarak nitelediren bir grup tarafından 4 arkadaşlarının parkta sözlü ve fiili saldırılarına maruz kaldıklarını belirttiler. 17 Nisan günü ise Hayri Polat isimli kendine Ülkücü diyen bir kişi ve arkadaşları tarafından Barış Aydın adlı öğrencinin saldırıya maruz kaldığını söyleyen öğrenciler Barış Aydın'ın kaldırıldığı hastahane de yapılan muayene sonucunda burnunun kırılmış olduğunun anlaşıldığını belirttiler.

HÜCRELER ÖLÜMDÜR

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde geleneksel olarak düzenlenen İnek Bayramı 26-27 Mayıs günü yapıldı. Konserlerin, panellerin, değişik aktivitelerin yapıldığı şenlikte Devrimci öğrenciler Dekanlık kapısı girişine "Hücreler Ölümdür" pankartını astı. Yeni Türkü Konserinin başlamasıyla pankart sloganlar eşliğinde taşındı. Özel Güvenlik birimlerinin tüm engellemelerine rağmen "Hücreler Ölümdür", "Devrimci Tutsaklar Teslim Alınmaz", "Devrimci Tutsaklar Onurumuzdur" sloganlarının atıldığı eyleme kitlede alkışlarıyla destek verdi.

Pankartın tekrar Dekanlık kapısı girişine asılmasıyla saat 19:00 gibi eylem sona erdi.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ MECLİSİ GİRİŞİMİ'NDEN TİYATRO ORGANİZASYONU

Selçuk Üniversitesi Öğrenci Meclisi Girişimcileri okullarındaki sosyal aktivite eksikliğini aşabilmek için yapmaları gerektiğini düşündükleri bir tiyatro organizasyonunda yer aldı. Bunun için Adana'da bulunan Tiyatro Sufle'nin Konya'da bir gösteri düzenlemesi, içinde Öğrenci Meclisi Girişiminin de bulunduğu çeşitli dernek ve kişilerce planlandı. Öğrenci Meclisi Girişimi okulda yapılacak olan gös-

terinin tanıtımını yapıp herkesi davet etti. Tiyatro Sufle "Kadınlık Bizde Kalsın" adlı oyunu sergiledi. Öğrenci Meclisi Girişimcileri tiyatro öncesinde, tiyatro salonu girişi ve çevresine "Öğrenci Meclisi Girişiminin Katkıları İle" yazılı dövizleri astılar. Tiyatro'ya gelen arkadaşlara Öğrenci Meclisi Girişimini anlatan bildiriler dağıtıldı ve öğrencilere Öğrenci Meclisleri'nin işleyişi anlatıldı.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ ÖZELLEŞTİRİLMEK İSTENİYOR!

Boğaziçi Üniversitesi Özelleştirmeye karşı mücadele platformu 17 Mayıs Çarşamba günü bir basın açıklaması yaptı.

Saat 14.00 civarında gerçekleştirilecek olan basın açıklaması bazı gazetecilerin polis tarafından tartaklanarak dışarı atılması üzerine kampüste yapılamadı. 90 kadar öğrenci Güney'de orta kantin önünde toplanıp alkışlarla üniversitelerinin Aydın Doğan'a peşkeş çekilmesini protesto ettiler. Daha sonra Dövizlerle Güney kapıya yürüyen öğrenciler "Aydın Doğan Elini Üniversiteden Çek!", "POAŞ, Boğaziçi Şimdi Neresi?", "Eğitim Haktır Satılmaz!", "Sermaye Defol, Boğaziçi Bizimidir!" sloganlarını attılar. Kapı-

nın dışında bekleyen basına bildiri okundu. Bildiri de "Aydın Doğan Boğaziçi Üniversitesinde kurulacak olan iletişim Enstitüsü için üç milyon dolar bağışta bulundu. Bunun üzerine Rektörlük Enstitüye onun adını verme ve Senatoda da Aydın Doğan'a söz hakkı verme kararı aldı. Ayrıca bu Enstitü okul içinde özel bir eğitim birimi olarak tasarlanılarak, kantinin, yemekhanenin vs. özelleştirilmesinden sonra özelleştirme için bir adım daha atılmış oldu." denilerek, alkışlar eşliğinde Rektörlüğe yüründü. Okulun özelleştirilmesi ve Aydın Doğan İletişim Enstitüsüne karşı toplanan 700 imza Rektörlüğe teslim edildi ve alkışlar eşliğinde dağıldılar.

İZMİR'DE 1 MAYIS COŞKUUYLA KUTLANDI

İzmir, bu sene 1 Mayıs'ı Bornova'da kutladı. Pazartesi günü Ege, Dokuz Eylül ve civar kentlerdeki üniversitelerden gelen öğrenciler 'Yaşasın 1 Mayıs Devrimci-Demokrat Öğrenciler' imzalı pankartı açarak diğer Demokratik Kitle Örgütleri ve sendikalarla beraber, saat 14'00'te Bornova Spor Salonu önünde toplanmaya başladı. Yaklaşık 100 kişilik bir kortej oluşturan devrimci-demokrat öğrenciler "Mahir Hüseyin Ulaş Kurtuluşu Kadar Savaş", "Öğrenciyiz Haklıyız Kazanacağız", "Anaların Öfkesi Katilleri Boğacak", "Yaşasın Halkın Adaleti", "İMF'nin Yönettiği Değil Tam Bağımsız Türkiye" sloganlarını atarak, 16:30'da 1 Mayıs mitinginin yapılacağı Bornova Cumhuriyet Meydanı'na doğru yürüyüşe geçti. 1 Ma-

ya's'a yaklaşık 15 bin kişi katıldı.

1 Mayıs şehitleri için yapılan saygı duruşunun ardından türküler eşliğinde, halaylar çekildi, sloganlar atıldı. Miting saat 18:30'da sona erdi.

EĞİTİM MAĞDURU GENÇLİK-2 (1971-1990)

1971 ve getirdikleri

"Atatürk ilkeleri doğrultusunda...anarşi ve terör ortamını düzeltmek" iddiasıyla hükümeti feshedip tüm yetkileri elinde toplayan cunta, düzeni sağlayacağı gerekçeyle bazı "düzenlemeler" yaptı. Bu düzenlemeler, toplumsal bir kültürel bozulmayı, yoksullaşmayı hedeflemiyordu. Aksine o zaten belli bir düzen içinde gidiyordu. Asıl düzenlenmesi gereken; Avrupa ve ABD ile her noktada birleşmenin, yoksul ile zengin arasındaki uçurumu derinleştiren "kalkınma" programlarının istikrarını bozan işçi hareketi ve ilerici gençliğin etkinlikleriydi.

Çıkarılan Dernekler Yasası, öğrencilerin siyasal partilere girmesini yasaklayıp derneklerin siyasal faaliyetler yürütemeyeceğini söylüyordu. Üniversiteler Yasası ile de üniversitelerin özerkliği üniversitelerin "rejim düşmanlığından, anarşiden arındırılması" gerekçeyle kaldırılıyordu. Gençliğin gücünün örgütlendiği zaman ortaya çıktığını biliyorlardı. Gençliğin gücü ancak örgütlülyken değiştiriciydi. Gençliğin örgütlülüklerine saldırdılar. Üniversitelerdeki gerici ve sözde milliyetçiler aracılığıyla gençlik bir taraftan can güvenliği tehdidiyle sindirilmeye çalışılırken binlerce öğrenci de derslere giremiyordu. O yıllarda 6 bin civarında öğrencisi olan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde ancak 200 öğrenci derse girebiliyordu. Üstelik ders yapabilenler sadece gerici hocalardı. 1972 Nisan'ına gelindiğinde ülkedeki tüm üniversite ve yüksek okullar kapatılmış durumdaydı ve 67 bin öğrenci sokaktaydı. 20 Haziran 1973 tarihli ve 1750 sayılı Üniversiteler Yasası'yla birlikte üniversiteler paralı hale getirilirken üniversitelerdeki reform tartışmalarına da son veriliyordu. Yüksek Öğretim Kurulu ve Üniversiteleri Denetleme Kurulu'nu beraberinde

konulabilecek ve polis de suçlu ve silah aramak amacıyla okullara izinsiz girebilecek"ti. Kantinler da hi "nifak yuvası" denilerek kapatıldı. Bundan sonra gelsin asker... gitsin polis...

Gençlik Geleceğine Şahip Çıkıyor

70'li yıllarda üniversite gençliğinin önemli sorunlarından bir tanesi de paralı eğitim veren özel okullardır. Bu okullar, ülke standartlarına göre daha kaliteli eğitim vermektedir. Yüksek miktardaki fiyatlarıyla bu parayı ödeyemeyip devlet okullarında öğrenim gören gençleri eşitsiz bir eğitim pazarında çürük sebze meyve toplamaya mahkum ediyordu. Her ne kadar 1970 yılında çıkarılan bir yasa ile bunların bir kısmı devletleştirilse de (örneğin İstanbul'da İstanbul Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi) bu durumda olan birçok okul vardı. 1974-75 öğretim yılına gelindiğinde öğrenciler bu eşitsizliğe oldukça tepkilidirler. Bu somut durum üzerinde harekete geçen öğrenciler, 1973 yılında kurulmuş olan İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği (İYÖKD)'nin "Ayrıcalıklı ve Paralı Eğitime Son" talebi etrafında birleşirler. Bir boykot hayata geçirilir. İnanç ve kararlılıkla sürdürülen boykot sırasında öğrenci temsilcileri Ankara'ya giderler ve Milli Eğitim Bakanı Mustafa ÜSTÜNDAĞ ile görüşürler. Görüşme sonrasında talepleri kabul edilir. Bir kez daha görülür ki, peşi sıra yasalar da çıksa haklı talepleri etrafında bir araya gelen gençliğin önünde hiç bir güç duramaz.

Bu yıllarda öğrenci dernekleri de Üniversiteler Yasası'ndan nasibini almıştır. Varolan öğrenci dernekleri kapatılırken yerlerine devlet güdümlü naylon dernekler açılır. Ancak gençlik, okullardaki açık örgütlülüklerinden vazgeçmez. Birçok okulda öğrenci derneği kuru-

nim Derneği (İYÖD) ile yola devam edilir. Amerikansever ülkücüler de boş durmazlar. Ardı ardına tüm Türkiye'de saldırırlar gençliğe. Birçok öğrenci hayatını kaybeder. "Milli silahlar kullanıyorlar" diyen Başbakan yardımcısının olduğu bir ülkede Milli Eğitim Bakanı da yaşanan olaylara "Cumhuriyetçiler ile cumhuriyet düşmanlarının mücadelesidir" diyerek destek sunar. MHP'lilerin okullara karakol kuruluması isteği hiç bitmez. Karakollar kurulunca da daha bir saldırganlaşırlar.

1971 ve 1980 arası dönemde üniversite gençliğinin geneldeki talepleri, demokratik-özerk üniversite, örgütlenme özgürlüğü, 1750 sayılı Üniversiteler Yasası'nın kaldırılması, ders araç-gereç ve notlarının öğrencilere sağlanması, öğrencilerin korunması ve okula gidiş geliş için servis aracı sağlanması, öğrenci kredilerinin arttırılması, yemeklerin ucuz ve kaliteli olması, mediko-sosyal faaliyetlerinin genişletilip en geniş şekilde öğrencilere sunulması vb.'dir

Eğitimde Özgürlüğün Aynası ve Bir Örnek:

1976 yılına gelindiğinde yüksek okulları ve üniversiteleri tepeden inme biçimde fethetmek isteyen hükümet ODTÜ'ye bir Mütevelli Heyeti atar. Mütevelli Heyeti, iktidarın ODTÜ'deki temsilcisidir. Amaç; demokrat bir kişi olan rektörden başlayarak birçok anti-emperyalist eğilimin yaşandığı ODTÜ'yü kontrol altına almaktır. Bu durum çatışmaya yol açar. Üniversite Konseyi toplanarak varolan sorunların Mütevelli Heyeti'nden kaynaklandığını söyler ve Mütevelli Heyeti'ni istifaya çağırır. Ancak 27 Aralık 1976'da yapılan bu açıklamanın ardından Mütevelli Heyeti, rektörü görevden aldığını açıklar ve bu karar aynı gün Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanır. 14 Şubat 1977 günü

1970'li yılların sonuna doğru üniversitelerin yönetim biçimleri iktidar tarafından kuruluş amaçlarına göre biçimlendirilmiştir. Her üniversite ihtiyaç dahilinde değerlendirilmekte ve bu işleyiş amaca uygun yasalarla düzenlenmektedir. Yüksek öğretim kurumlarının bir kısmı -ODTÜ, Hacettepe, Boğaziçi vb.- özel yasalarla düzenlenip; bunların dışındaki üniversiteler 1750 sayılı yasa ile, akademi ve devletleştirilmiş yüksek okullar ise 1472 sayılı yasa ile yönetilmektedir. Özel yasalarla amaçlanan: her tekelin kendi ihtiyaç duyduğu "beyinlere" sahip olabilmesidir. Tekellerin, vakıfların kurduğu bu üniversite ırmakları hep kendi havzalarına akmaktadır. Üstelik "beyin göçü" yoluyla bundan emperyalistler de faydalanmaktadır. Bugün bu durum Bilkent, Sabancı vb. okullarla sürmektedir.

1970'li yıllarda hem eğitim sistemi ile hem de halk karşıtı sözde milliyetçiler aracılığıyla saldırıldı. Baskılar, yasakları; yasaklar zorbalıkları kovaladı... Ama gençlik diğer halk kesimleri gibi ülkesine, gündemine, dış politikasına geçmişine ve geleceğine sahip çıktı. Ve ABD yetkililerine "bu ülke bizden çok sizindir" diyenler bir kez daha darbe yaptılar.

1980: Gerekçe aynı, uygulamalar aynı.

Devletin yeniden yapılanması için anarşi ve terör ortamını kaldırıp huzur ve güveni sağladılar da. Ama halkını değil kendilerininkini. Sadece 1980-85 yılları arasında 22 bin 912 kişiye 10-20 yıl arası, 939 kişiye 20 yıldan fazla, 630 kişiye ise müebbet hapis cezaları verdiler. 1984'e kadar toplam 50 kişi idam edildi.

Anarşiyi, terörü bitirmek adına bir yandan sınırsız bir baskı ortamı oluşturulurken diğer yandan da gençliğin kimliğine saldırıldı. Önce örgütlü olma bilincine ve birlik duygularına yöneldiler. Örgütlenmeyin, diyorlardı. Çünkü daha birkaç yıl önce yapılmış bir darbeyi örgütlenen halk nasıl da etkisizleştirmişti. Bu sebeple eğitime, spora, sanata, siyaset bulaştırmama adına 80'li yıllar boyunca bunların hiç birinin siyasetle bir ilgisi olmadığı düşüncesi aşılanmaya çalışıldı. Amaçlanan; başta gençliğin top-

lumsal sorumluluk duygusunun köreltilmesiydi. Çünkü nerede solumsuzluk duygusu bir topluluğa hakim olursa orada duyarsızlığın ve kişiliksizleşmenin boy vereceğini biliyorlardı. Depolitizasyona sarıldılar. İsteyene bol kepçeden terör isteyene bireyci, markacı, bohem yaşamlar dağıttılar. Kumarhanelere kahvehane, porno yayınlarla ailenizin gazetesi denilen bir zamanda düzenin iğrenç alışkanlıkları tersyüz edilip özgürlük adına ama kefen gibi giydirilmeye çalışıldı.

Gün gelir de üniformalılar giderse gözleri arkada kalmamalıydı.

Yokluklarını aratmayacak bir işleyiş getirmeliydiler. Bunun için de baskı uygulamalarını kurumlaştırdılar. Bunun adı adalet alanında Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM), işçi mücadelesini bastırma ve hak arama eylemlerini etkisizleştirip yasaklamak için Yüksek Hakimler Kurulu (YHK), üniversite gençliğini yönetmek için ise Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), oldu.

Kuzu Postuna Bürünen Kurt: YÖK

6 Kasım 1981'de bütün üniversitelerin yönetim kurulları lağvedilerek yerlerine cuntanın seçtiği rektörler atandı. Böylece üniversiteler yürütmenin yani askeri idarenin eline verildi. Yani 1980 öncesi sınırlı da olsa kazanılan idari özerklik, ortadan kaldırıldı. Rektörlerin seçiminde son söz Cumhurbaşkanı'na aitti. Üniversitelerin bütçeden aldıkları pay düşürüldü ve okullardaki çalışmaları denetleme, sansürleme, engelleme yetkileri YÖK'e verildi. Artık üniversiteler bilimadamı adayları yetiştirmiyor. Sadece mezun veriyordu ve teknik eleman yetiştiriyordu. Neredeyse her il ve ilçede iki yıllık yüksek okullar açıldı. Böylece piyasanın ihtiyacı olan "kalifiye işçiler" yetiştirildi.

Eğitimin diğer bir öznesi olan -olması gereken- öğretim üyeleri de 12 Eylül'den paylarına düşenleri 1402 sayılı yasa ile aldılar. Tarihe 1402'likler olarak geçen öğretim üyelerinin sayısı 3 bin'i buluyordu. Bunlar ya okullardan atılmış ya da istifaya zorlanmışlardı. 1402'lik olmak için öyle devrimci, komünist

vb. niteliklere sahip olmanız gerekmiyordu. Aranılan tek şart; YÖK'ün aydın bilimadamlarına biçtiği bilimsel ve ahlaki namussuzluk elbisesinin üzerlerine olmamasıydı. Kişiliğinden ödün vermeyenler, vermek istemeyenler onurlu 1402'likler ordusuna yazılıyordu.

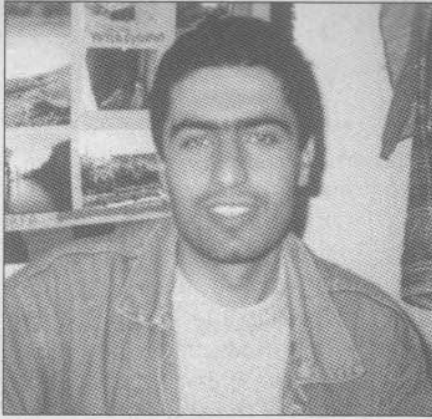
1983'te apoletliler gidip apoletsizler geleceken seçim yatırımı olarak Anadolu'nun birçok ilinde tabela üniversiteleri kuruldu. Binası, araç gereci, hocası olmayan; kimi bataklık kıyısına kimi ahırdan bozma binalara kurulan bu üniversiteler, kapasitelerinin üzerinde öğrenci ile dolduruldu. Öncekiler ise zaten doluydu. Artık üniversiteler işleyemez hale gelmişti. Cuntacıların imdadına "doldur-boşalt" sistemi yetiştirdi. Bu sayede öğrenciler, disiplinsizlik-başarısızlık gibi birçok gerekçe ile okuldan atıldılar. Sadece 1985-86 öğretim yılının ilk dönemi sonunda okuldan atılan öğrenci sayısı 5 bin'dir.

Tıpkı 1971'de olduğu gibi 1980'li yıllarda da öğrenci örgütlenmelerine yönelik bir savaş başlatılmıştı. Öğrenci derneklerinin kurulmasına izin verilmiyor, topluma öcü gibi gösteriliyorlardı. "Sizden öncekilerin başı bu yüzden derde girdi" diyen iktidar, 1987'de gençliğe yönelik kapsamlı bir saldırı başlattı. YÖK'ün Disiplin Yönetmeliği ağırlaştırıldı, polis dernekler üzerindeki baskısı artırıldı, bu da yetmeyince varolan derneklerin YÖK'e bağlanmasını öneren bir yasa tasarısı hazırlandı.

İdeolojik gidasını HITLER Almanyası'ndaki Nazi derneklerinin örgütlenme modelinden alan tek tip öğrenci derneği yasasına göre her üniversitede tek bir dernek kurulacak, kurulan dernekler rektör tarafından denetlenecek. Ayrıca üniversiteye kayıt yaptıran herkes bu derneklerin doğal üyesi olacak. Üyelikten çıkmak için dilekçe verilecek, dilekçe kabul edilirse üyelik düşecek"ti.

İşte gençliğin tarihine Bahar Direnişleri diye geçen eylemler bu süreçte yapıldı. 10 Nisan'da ODTÜ'de 14 Nisan'da BEYAZIT'ta 15 Nisan'da KIZILAY'da binlerce öğrenci tek tipleştirmeye karşı demokratik örgütlenme haklarını savundu. Gençlik, Nisan Direnişi'nde doğrulup gürlüledi.

Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Murat Gülmez İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik 3.sınıf öğrencisiyim.

Düzenlemiş olduğunuz spor şenliği hakkında neler düşünüyor sunuz?

Öncelikle düzenlenmiş olan spor şenliğinin öğrencilerin gelişimlerinde etkili ve olumlu olduğunu düşünüyorum. Çünkü varolan sistemin üniversite öğrencileri üzerinde kurduğu en karakteristik özelliği yabancılaşma sorunudur. Bu sorunun hep birlikte

“BİZİM SORUNUMUZ YABANCILAŞMA SORUNUDUR”

kollektif bir örgütlenme perspektifiyle çözüleceğine inanıyorum. Bu tür girişimler çok önemli başlangıçlar olabilir. Bunun yanında ülkemiz genelinde varolan futbol olgusunun sevgi, dostluk kavramlarından ne kadar uzak olduğu gerçeğinden yola çıkarak, İstanbul Üniversitesi olarak bu şenliklerin bir alternatifi olduğuna inanıyorum. Futbol turnuvası 27 Nisan 2000 tarihinde başladı. Turnuva çalışması 2 hafta önceden başladı. İ.Ü Merkez Kampüsü ve Edebiyat fakültesinde açılan danışma ve kayıt masaları ile bu turnuvaya katılmak isteyen öğrenci arkadaşlarla görüşüldü. Futbol turnuvasının ayrıntıları hakkında bilgiler verildi. Edebiyat Fakültesinde 22 takım Merkez Kampüs ve Edebiyat Fakültesinde kuralar çekildi. Futbol turnuvası

iki grup halinde birer maç eleme usulü üzerinden yapıldı. Ayrıca 34 tane basketbol takımı kuruldu.

Turnuvada hangi takımda yer alıyorsunuz?

Bu turnuvada Halkbilim Kulübünde oynadım. İlk rakibimiz Barcelona'ydı. İlk maçta elendik. (15-2)

Bu turnuvadan beklentileriniz nelerdir?

Bu turnuva dostluk temelinde öğrenci gençliğin birbirleriyle olan ilişkilerinde geliştirici rol oynayacaktır. Artı bu tür bundan sonraki geliştirici, birleştirici faaliyet şenliklerin önünü açacaktır. Bu şenliklerin organizasyonunda emeği geçen tüm arkadaşlara teşekkür ederim.

Teşekkürler...

“ÖĞRENCİ MECLİSLERİ İÇİN SADECE BİR BAŞLANGIÇ”

Merhaba. Öncelikle bize kendinizi tanıtır mısınız?

Adım Burcu Özgünay. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi 1. sınıf öğrencisiyim.

Düzenlemesinde sizinde yer aldığınız Basketbol turnuvası ne zaman başladı, hangi tarihe kadar devam edecek?

2 Mayıs salı günü başladı. İlk gün grup maçları oynandı. Grup maçları çarşamba günü de devam etti. Grup liderleri 4 Mayıs perşembe günü kura çekilişinden sonra çeyrek finalleri oynadılar. Çeyrek finalde kazanan takımlar yeniden kura çekilerek yarı finali oynadılar. Ve son olarak oynanan final maçıyla turnuvarımız sona erdi.

Spor şenliğine başlarken neleri amaçladınız?

Spor şenliğiyle amacımız dostluğu ve birlikteliği sağlamaktı. Bi-

ze dayatılan tüketim kültürüne karşı hep birlikte bir şeyler üretmek, yalnızlaştırma politikalarına karşı birlikteliğimizi korumak amacımızdı. Bu nedenle bu turnuvayı düzenledik. Turnuva öncesinde insanlarla diyalog kurabilmek ve insanları organizasyonumuz hakkında bilgilendirmek için 5 gün süreyle tanışma masaları açtık. Bu masalarda Öğrenci Meclislerini tanıtan broşürler dağıttık. Maçlar esnasında insanlarla birebir diyalog kurduk. Bunun bizim için çok geliştirici olduğunu düşünüyorum. Çünkü daha önce hiç tanımadığımız insanlara bu yolla Öğrenci Meclislerini duyurmuş olduk. Yine maçlar sırasında seyircilere ve oyunculara mesaj verebilmek için “Spor Dostluktur-Öğrenci Meclisi Girişimi” yazan bir pankart astık. Tüm bu çalışmaların asıl amacı öğren-

ci meclislerini daha geniş bir kesiime tanıtılabilmektir.

Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Biz Öğrenci Meclisi Girişimcileri olarak bu sene düzenlediğimiz bu organizasyonu geleneksel hale getirmeyi düşünüyoruz. Turnuvanın öğrenci meclisleri için sadece bir başlangıç olduğuna inanıyoruz. Bundan sonra yapacağımız diğer sosyal etkinliklerle öğrenci meclislerini anlatmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyoruz...

BU NE SORUMSUZLUK?

Ümraniye'deki İstanbul Ticaret Odası (İTO) İlköğretim Okulu Çamlıca simit fırınından fiyatı daha ucuz olduğu için aldığı simitler, 284 öğrenciyi zehirledi.

Öğrenciler simitleri yedikten yaklaşık 1,5 saat sonra karın ağrısı, mide bulantısı gibi rahatsızlıklar başgösterdi. Öğrenciler, şikayetlerinin artması üzerine öğretmenler tarafından hastaneye kaldırıldılar. Haydarpaşa Numune Hastanesi'ne götürülen 100 öğrenci ilk müdahalenin ardından Çocuk Sağlık ve Hastalıkları Kliniği'nde tedaviye alındı. Öğrencilerin rahatsızlıklarının daha da artması üzerine kliniğe

150, Zeynep Kamil Kadın Çocuk Hastalıkları Hastanesi'ne 31, Erdem Hastanesi'ne ise 3 öğrenci daha götürüldü. Öğrenci velileri çocuklarının zehirlendiğini duyunca hastanelere koşular. Ayrıca veliler, sorumlunun İTO İlköğretim Okulu yönetimi olduğunu belirtti.

Ayrıca Samsun'un Havza ilçesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) tarafından verilen öğle yemeğini yiyen Karşıyaka ve İstiklal İlköğretim Okulu öğrencilerinden 120'si zehirlendi. Havza Devlet Hastanesi'ne kaldırılan öğrencilerden 10'u durumları ağır olduğu için Samsun Doğum ve Çocuk Hastanesi'ne sevk edildiler.

Milli Eğitim'in fındıkları öğrencileri zehirledi

AMASYA - Son dönemde yaşanan simit zehirlenmelerinde, diğer de olsa, öğrenciler zehirlendi. Amasya'nın Gökkuşluköy ilçesinde bugün öğle yemeğinde, Milli Eğitim Bakanlığı'nın dağıttığı fındıkların, öğrencilerin rahatsız olmasına sebep olduğu iddia edildi.

DÜNEN BUGÜNE EĞİTİMDE NE DEĞİŞTİ?

Milli Eğitim'e radyasyon davası

İLKÖĞRETİM OKULU - Milli Eğitim Bakanlığı'nın dağıttığı fındıkların, öğrencilerin rahatsız olmasına sebep olduğu iddia edildi. Amasya'nın Gökkuşluköy ilçesinde bugün öğle yemeğinde, Milli Eğitim Bakanlığı'nın dağıttığı fındıkların, öğrencilerin rahatsız olmasına sebep olduğu iddia edildi.

VAKIFTAN DEPREM BÖLGESİNE OKUL

Ayhan Şahenk Vakfı tarafından deprem bölgesinde yapılacak Faik Şahenk İlköğretim Okulu'nun temeli atıldı.

Vakıf tarafından yapılan açıklamada bölgenin en modern ilköğretim okulu olacağını söyleyen ve yapımın 2000-2001 öğretim yılından önce tamamlanarak Mili Eğitim Bakanlığı'na devredileceği belirtildi.

ÖĞRENCİLER DGM'DE

Etiler Polis Okulu öğrencileri, ceza hukuku dersi için, İstanbul DGM ve çeşitli adliyelerde duruşma izletiriliyor. Ders kapsamında günde bir saat duruşma izleyen öğrenciler hukukun nasıl bir hukuk olduğu, nasıl bir işleyişe sahip olduğu hakkında bilgi ediniyorlar.

KÂR UĞRUNA SAĞLIĞIMIZLA OYNANIYOR

Yapılan araştırmalarda insanlar üzerinde kan kanseri riskinin artmasına neden olduğu ortaya çıkan cep telefonu vericilerinin yeni adresleri üniversite çatıları. Hacettepe ve Ankara Üniversitesi rektörlüklerinin öğrenci sağlığını düşünmeksizin izin verdiği uygulama, öğrenciler ve öğretim görevlilerinin tepkisine neden oluyor. Uygulama, "üniversitelerin paraya ihtiyacı olduğu" öne sürülerek savunuluyor.

Ankara Meslek Yüksekokulu'ndaki öğrenciler, okullarındaki bu uygulamayı protesto ettiler. Vericiyi sembolize eden bir tabut yapıp kantine koyan öğrenciler, binaya "Okulumuz Çatısında Radyasyon Yayan GSM Vericisi Yaşamımızı Tehdit Ediyor!" yazılı dövizler astılar.

Önümüzdeki günlerde de imza kampanyası başlatacaklarını açıklayan öğrenciler, tepkilerini dile getirmekten vazgeçmeyeceklerini belirttiler.

ELİNDEKİ TEK ŞEY "ÇEKİÇ" İSE...

Bir söz vardır; "elindeki tek aracı çekiç olanlar, her sorunu çivi görürler" diye. Tek yönlülüğü ifade eder. Dar bir bakış açısının, sorun çözücülük kaygılarının taşınmadığı bir ortamda takınılan bir tavrın ifadesidir. Hiçbir ayırım yapmaz ve her sorunu aynı kefeyle koyarak halletmeye çalışır. Ama halledemez. Çünkü bilimsel değildir. Sonuçların ardındaki nedenleri sorgulamaz. Bulduğu "çözümler" ise çözüm olmaktan uzaktır. Ancak bastırmaya ya da susturmaya hizmet eder.

Günümüzdeki eğitim sisteminde de böylesi bir tarz hakimdir. "Eğitim"i sirklerde eğitilen aslanların eğitimi gibi kavrayanlar her dediklerinin itirazsız uygulanacağını ve yapılacağını düşünürler.

İşte bu tür bir olay daha geçtiğimiz günlerde basına yansdı.

Basında çıkan haberlere göre Samsun Anadolu Lisesi'nde okula geç kalan öğrencilerden 100'er bin lira para alınacak. Üstelik "ceza" olarak. Aslında biz bunu şöyle de okuyabiliriz. "Okula geç kalan öğrencilere verilen mazeret kağıtları Samsun Anadolu Lisesi'nde 100 bin lira." Öğrenciler bu parayı vermeyenlerin

idare tarafından derslere alınmadığını söylüyorlar. Okul yönetimi ise bu "yöntemi", "uygulama caydırıcı olsun diye başladı. Uygulama başladığından beri geç kalanların sayısı %90 azaldı" sözleriyle savundu.

Peki şimdi sıra bizde. Soruyoruz; "Öğrenciler neden okula geç kalırlar. Örneğin verilen ev ödevlerini yapmak için gece geç saatlere kadar çalışmak zorunda kalmaları olabilir mi? Ya da her sabah 100-120 insanın içine sebze meyve gibi dolu olduğu otobüslerin az gelmesi olabilir mi? Ya da trafik sıkışıklığı? Ya da öğrenciler o şirin şefkat dolu eğitim yuvasına daha girmeden sıkıldıkları için özellikle geç kalıyor olabilirler mi? Ya da bunalmış olabilirler mi?"

Daha bir çok neden sayabiliriz. Aslında sebep herşeydir.

Hadi gelin tüm bu sorunlar için ortak birşeyler yapalım. Örneğin tüm öğretmenler ve öğrenciler biraraya gelelim tartışalım. Çıkardığımız sonuçları Milli Eğitim'e iletelim. Diyelim ki "biz şöyle şöyle bir eğitim istiyoruz". Var mısınız? Varsanız haydi. Ama yoksanız o zaman bari eğitimin kalitesini yükseltmekten falan bahsetmeyin.

DÜNYA

HABERLERİ

"ÖZGÜR DÜNYA" NIN ORTA YERİNDE IRKÇILIK

Coca Cola'nın eski ve şimdiki zenci çalışanları bu şirketin ürünlerini boykot etme kararı aldılar.

Şirketin eski İnsan Kaynakları Müdürü Larry Jones, "biz Coca Cola'nın siyah çalışanıyız. Bundan fazlasını ya da eksigini istemiyoruz." dedi. Coca Cola, geçtiğimiz sene de siyah çalışanları terfi ettirmediği ve beyazlarla aynı işi yapan siyahlara az maaş ödediği gerekçesiyle mahkeme-ye verilmişti.

BOLİVYA'DA YOKSUL HALKIN ZAM TEPKİSİ

Bolivya'da günden güne artan zamlara tepkiler de şiddetli oldu. Halkın bugüne kadar ücretsiz kullandığı içme suyunun paralı hale getirilmesi ve ücret artışlarının azlığı ile ilgili düzenlenen protesto gösterilerinde halk polisle çatıştı. Başkent La Paz'da halkı dağıtmak isteyen polis eyleme saldırınca iki kişiyi öldürdü. Olaylar üzerine halkın diğer kesimlerinin de yapacağı eylemler yasadışı ilan edilerek Olağanüstü Hal kararı alındı.

ZİMBABVE'DE KÖYLÜ İŞGALLERİ

Daha önce parlamentonun feshine de neden olan zenci halkın beyazların çiftliklerine el ko- ma eylemleri yayılıyor. 24 Nisan günü de 700 savaş gazisi ve çiftlik çalışanları, bir bütün deposunu ateşe verdiler. Zenci halkın talebi: toprağın bir bölümünün kendilerine verilmesi. Zimbabve'nin 12.5 milyonluk nüfusunun yalnızca % 2'sini beyazlar oluşturmaktadır. Bu ülkenin en verimli topraklarının % 70'ini de bu beyazlar ellerinde tutuyor.

YILIN BABASI

"Neden özgürlüğü seçip ABD'de kalmıyorsunuz?" sorusuna Kübalı Elian'ın babası Juan MIGUEL şöyle cevap verdi: Özgürlük nedir ki? Oğlunuzu okula gönderip vurulup vurulmayacağını düşünmek mi? Paranız yetmediği için alamadığınız materyal varlıklar arasında olmak mı? Özel üniversiteye gönderebilmek için para biriktirmek mi? Yoksa herkese bedava eğitim, sosyal güvenlik ve sağlık hizmeti verilen bir toplumda huzur içinde yaşamak mı?

FİLİPİNLER'DE "KATLİAM" KAZALAR

Son bir haftada Filipin'lerde bu üçüncü kaza. Geçen hafta Çarşamba günü 200'den fazla yolcu taşıyan bir feribot Sulu bölgesinde bulunan Jolo'dan ayrıldıktan sonra alabora olmuş, kazada 133 kişi hayatını kaybetmişti. Pazartesi gününde, bir feribot başkent'in güneyinde batmış, ancak 137 yolcu kurtarılmıştı. Bir hafta sonra ise Buening 737-200 tipi uçak piste iniş yapmak istemiş fakat başaramamıştı. Ters yönden yeniden inişe geçtiğinde, Samal adasına düştü. Kazada kurtulan olmadı 131 kişi hayatını kaybetti.

ETİYOPYA'DA AÇLIK ÖLDÜRÜYOR

Afrikanın yoksul ülkelirinden Etiyopya'da halk açlıktan ölüyor. Ülkede yiyecek ve su bulamayan halk günlerce yürüyerek su, yi-

yecek arıyor fakat çoğu yollarda hayatını kaybediyor. Etiyopya'nın bazı bölgelerinde her gün ortalama olarak 10 çocuğun hayatını kaybettiği açıklandı.

PAPA, İŞÇİ SINIFINI KUTSADI

Roma'nın Tor Vegata Üniversitesi'nde gerçekleştirilen 1 Mayıs konserine katılan Papa, işçi sınıfını kutsadı. Birçok ünlü rock grubunun da katıldığı 1 Mayıs konserinde Papa 2. Jean PAUL, işin ve emeğin kutsallığı üzerine bir konuşma yaptı ve tüm emekçiler için hac çağrısında bulundu.

SRI LANKA'DA TAMİLLERİN BAŞARISI

Sri Lanka'da 18 yıldır baskıcı devlete karşı mücadele veren Tamil Elam Kaplanları adlı bağımsızlıkçı örgüt, devlete büyük bir darbe vurdu. Devletin bugüne kadar aldığı en büyük yenilgi olarak adlandırılan olayda ordu, geçtiğimiz hafta ülkenin kuzeyinde kilit önemdeki askeri üsten geri çekildi.

VIETNAM HALKI, KURTULUŞ GÜNÜNÜ KUTLADI

1957-75 yılları boyunca süren ve ABD'ye büyük bir yenilgi yaşatan Vietnam halkı bu onurlu gününü görkemli törenlerle kutladı. Zaferin 25. yılında Vietnam Devrimi'nin önderi Ho Chi Minh'in isminin verildiği kentte

açlığın ve yoksulluğun
sorumlusu
"özgür dünyanın"
sahipleridir

yapılan kutlamalarda ABD'nin katlettiği 3 milyon Vietnamlı da anıldı.

MALEZYA'DA REHİN EYLEMİ

İslamcı-radikal ayrılıkçı" olarak tanımlanan Ebu Seyyaf örgütünün aralarında 12 yabancı'nın da bulunduğu 21 kişiyi kaçırdığı açıklandı. Ebu Seyyaf, ABD'den Dünya Ticaret Merkezi'nin bombalanması eylemini gerçekleştirdiği iddia edilen Remzi YUSUF ve bu çerçevedeki eylemleri destekleyen Şeyh Ömer Abdul RAHMAN gibi tutukluların serbest bırakılmasını istiyor ve eylemlerini sürdüreceğini söylüyor.

NÜKLEER DEHŞET

Dünyada 36bin nükleer bomba bulunduğu ve bunlardan 5bininin her an kullanılmaya hazır olduğu açıklandı. Bazı kitle örgütleri tarafından yayınlanan "Nükleer Gerçekler" başlıklı bir başka raporda yeralan verilerde dünyada nükleer tehdidin kalkmadığını ortaya koyuyor. Dünyadaki ülkelerin elinde 36bin atom bombası var. ABD, 1945'ten bu yana nükleer silah üretimi ve teknolojisi uğruna 5.8 trilyon dolar harcadı. Nükleer silahların kalıntıları 250bin yıl daha öldürücü olmaya devam edecek.

E-MAİLLERE GİZLİ SERVİS DENETİMİ

İngiltere'de iç istihbarattan sorumlu gizli servis MI5'in tüm internet ve elektronik posta trafiğini sürekli denetleyecek bir sistem hazırlandığı bildirildi. Bu amaçla AOL, Freeserve gibi önde gelen internet hizmet sunucusu (ISP) şirketleriyle anlaşmaya çalışan gizli servisin "büyük birader" projesinin 25 milyon sterline malolacağı belirtildi.

DÜNYADA 1 MAYIS

RUSYA 1 MAYIS'I ONBİNLERLE KUTLADI

Rusya'nın başkenti Moskova da yapılan 1 Mayıs kutlamasına onbinlerce insan katıldı. Sendikalar ve siyasi partiler, ayrı ayrı güzergahlardan yürüyüşe geçerek

taleplerini belirten sloganlar attılar. Sendikaların düzenlediği eyleme 15 bin kişi katılırken PKK taraftarı 50 kişilik bir grup da katılanlar arasındaydı. Bu grup Türkiye aleyhtarı sloganlar attı.

FİLİPİNLER'DE POLİS SALDIRISI

Filipinler'de 1 Mayıs kutlamaları başkent Malina'da yapıldı. Başkanlık Sarayı yakınlarında toplanan 12 bin kişilik kitle Devlet Başkanı Joseph ESTRADA'yı istifaya çağırarak petrol fiyatlarının artmasını protesto ettiler. Yoğun güvenlik önlemleri alan devlet güçleri, mitinge cop ve tazyikli su ile saldırdı. Saldırı sonucunda 10 kişi yaralandı.

BULGARİSTAN HALKI, HÜKÜMETİ İSTİFAYA ÇAĞIRDI

Bulgaristan'da resmi bayram ilan edilen işçi ve emekçilerin bayramı 1 Mayıs coşku ile kutlandı. Ülke genelinde gösteri ve mitingler düzenlendi. Başkent Sofya'da düzenlenen ve yaklaşık 7 bin kişinin katıldığı mitingde "KOSTOV İstifa" sloganlarını atarak hükümet istifaya çağırıldı.

ALMANYA'DA 500 BİN EMEKÇİ ALANLARDAYDI

Almanya'da düzenlenen 1 Mayıs mitingine 500 bin kişi katıldı. "Daha Fazla İstihdam İçin Hareket" sloganıyla Almanya'nın çeşitli kentlerinde yaklaşık 1000 sendika gösteri düzenledi.

KÜBA'DA 1 MAYIS, BAYRAMDI

İşçi ve emekçilerin özgür oluğu Küba'da 1 Mayıs için büyük kutlamalar düzenlendi. Törenlere yüzbinlerce kişi katıldı. Törende konuşma yapan Küba'nın devrimci önderi CASTRO, ABD'nin Elian'ın babasını yalan söyleyerek kandırmaya çalıştığını belirtti.

LONDRA'DA 1 MAYIS, SALDIRI VE MÜCADELE GÜNÜYDÜ

İngiltere'nin başkenti Londra'da parlamentonun önünde toplanan binlerce kişi yapılan eyleme saldıran polisle çatıştı. Yüzlerce kişiyi yaralayan ve tutuklayan İngiliz Devleti'nin sözde İşçi Partisi Başkanı Tony BLAIR ise mitinglere katılan halka hakaret ederek "serseri ve ne yaptığını bilmezler" dedi.

TÜM DÜNYADAKİ GİBİ ENDONEZYA'DA DA 1 MAYIS...

Endonezya'da binlerce işçi ve öğrenci sendika bayraklarını taşıyarak ve "Çok Yaşa Endonezya İşçisi" sloganlarını atarak kutladı 1 Mayıs'ı. Jakarta'da işçiler daha iyi iş şartları ve iş hakları talepleriyle caddeleri doldurdular.

NASIL BİR EĞİTİM İSTİYORUZ?

"Eğitimin ne olmadığı" üzerine sizlerden birer yazı yazmanızı istesek hiç kuşumuz yok ki; sayfalarca yazı yazabilir, saatlerce konuşabilirsiniz. Çünkü yaşadıklarımız yıllara varan, uzunca bir süreçte yayılır ve biz eğitimi -sadece okul olarak ele alsak bile- hayatımızın bir çok alanındaki yansımasıyla ömrümüzün sonuna kadar hissedimiz. Bu durum bir öğrencide okul ve kendisi arasındaki ilişki iken, maaşlı çalışan bir emekçide maaşının azlığı ya da çokluğu, hatta okula giden çocukları olan bir ev kadınının her sabah erken kalkma zorunluluğudur. Eğitim, hayatımızın bütününe etkileyen bir durumun adıdır. Ancak buradan elbette bizim yaşantımıza asıl yön verenin, davranışlarımızın olumluluk ya da olumsuzluklarının tek nedeninin -sadece- okulda aldığımız eğitim olduğunu düşünmek de yanlış olacaktır.

Biz bu yazımızda yıllardır üzerine çok söz edilen eğitim sistemi konusundaki düşüncelerimizi "nasıl bir eğitim istiyoruz?" sorusuna cevap olacak çerçevede inceleyeceğiz.

İnsanın ilk bilgileri doğayla kendi arasındaki ilişkilerin sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu bilgilerin ortaya çıkması en büyük etken "arayış"tır. İnsan belki de binlerce yıl aradı. Neyi mi? Yaşamayı için gerekli olan şeyleri. Ve aradıkça da buldu. Önce yiyecek aradı. Sonra doğa olaylarından korunabileceği ve sığınabileceği yerler aradı. Sonra toprağa düşen tohumun yeşerdiğini görünce onu kendisi için yararlı hale getirebilmenin yollarını aradı. Sonra tarım aletlerini aradı. Bu çağlarda yaşayabilmek için aradı. Aradığını buldu. Bulduğunu topladı. Bu ilk bilgiler, insanın kendi deneyimleri sonucunda ortaya çıktı.

Ancak toplumsal gelişmeyle birlikte, üretim araçlarının yaygın-

laşması, bunların kullanıcılarının ortaya çıkması vb. -bilginin aktarımı da bir zorunluluk halini aldı. Yani dünyaya gelen her çocuk artık gençlik yıllarına geldiğinde karasabanı icat etmek zorunda değildi. Kullanmayı öğrenmesi yetiyordu. Yaşamak için üretmek zorunda olan insanlar üretim yapabilmek için yeterince bilgilenmek zorunda kalmışlar ve ancak bilgilendikleri ölçüde üretim yapabilmişlerdir.

"Üretim için bilgi" tahlili, eğitime yönelik bakışımızı daha da aydınlatıp somutlayabileceğimiz bir noktaya götürür bizi.

Madem üretim diyoruz; üretim ilişkilerine de kısaca değinelim. Üretim ilişkileri üretim araçlarına kimin sahip olduğunun cevabıdır aynı zamanda. Örneğin içinde yaşadığımız çağı düşünelim. Televizyon bir üründür. Peki nasıl ortaya çıkmıştır? Gerekli aletler bir araya getirilmiş ve işçiler tarafından birleştirilerek ürün hali verilmiştir. İşte ürünün bu ortaya çıkış sürecinde kim hammaddeyi alıyor, bunun ticaretini yapıyor, kim bunu taşıyor. Kim fabrika sahibi, kim fabrikada çalışıyor, insanın toplum içindeki sosyal, siyasal ve ekonomik konumlanışını da bu belirler.

Eğitimi sınıfsal temelinden ayrı düşünemeyiz. Altyapı kurumlarından biri olan ekonomi, eğitimi etkilenmektedir. Başka bir deyişle eğitimi biçimlendiren, hali hazırdaki ekonomik sistemdir diyebiliriz. Bu ne demektir? Eğer bir ekonomik sistemde temel üretim aracı toprak ise, tarım makinaları ise çalışmak zorunda olan köylüler varsa, tarım ürünlerinin ticaretini yapan tüccarlar ve büyük arazileri ellerinde tutan toprak ağaları var-

sa bu sistemin işlediği bir ülkede ustalar, çıraklarına evren-bilimi öğretemez. Verilen eğitimin içeriği topraktan, tarımdan başka birşey olamaz.

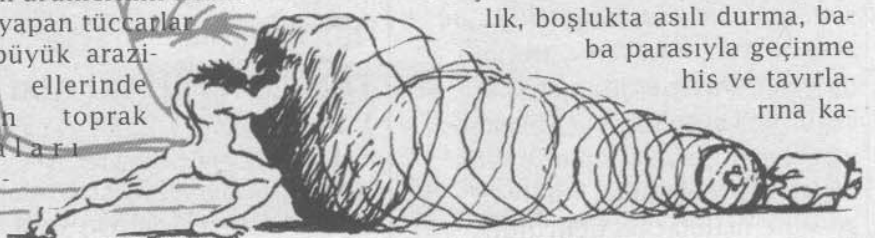
Eğitim dendiği zaman genel olarak bilgilendirmeyi değil de özellikle okul gibi öğretim kurumlarında yapılan bilgilendirmeyi anlıyoruz. Bugün Türkiye'de eğitim, üretime yönelik değildir. Öyle olsaydı eğitimde bu plansızlık programsızlık olmaz ve ortalık binlerce diplomalı işsizle dolmazdı. Sınav sistemi 10 yıla varmadan, ders geçme sistemi her 5 yılda bir değişirken; ders kitapları neredeyse 20-30 yıldır hiç değişmeden durmazdı.

Tamam. Türkiye'de de bir eğitim sistemi var. Ama ne için eğitim? Ansiklopedik bilgiler veren, soyut bilimsellik içeren bir eğitim. Hadi ilkokulun amacına; "çocuğa dünyayı ve hayatı kavrayacağı asgari bilgiler verilmesi" diyelim. Peki ortaöğretimin amacı nedir? Ya da ortaokul ile lise arasındaki fark nedir?

"Eğitim" ve "öğretim" kavramlarını duyarız. Ama çoğu zaman biri öbürünün yerine kullanılır. Eğitim, "hakim yaşam biçimine uygun" davranışlar sergileme alışkanlığı kazandırmak için harcanan çabaları ifade ederken öğretim ise "bilgi" adına birilerinin zamanında yazdığı ve doğruluğu bile tartışılmamış -genellikle sosyal ve siyasal bilgiler alanındaki- verilerin ezberi halini almıştır.

Bizim kurguladığımız eğitim sisteminde, **öğrenci kendini bir üretici gibi hissetmeli. Üretken ve yaratıcı olmalıdır.** Amaçsız-

lık, boşlukta asılı durma, baba parasıyla geçinme his ve tavırlarına ka-

pılmamalıdır. Bunun yolu ise, bilgi-üretim ilişkisini gündeme getirmektir. Bu emekçi bir toplumun gündemidir. Asalakların, başkalarının ürettiklerini satarak geçinenlerin olmadığı bir sistemin gündemidir.

Bizim amaçladığımız eğitim sisteminde; sorgulanmadan alınan bilgiye yer yoktur. Çünkü **bilginin özünde ve ortaya çıkışında sorgulama yatar.** Yok olanı var etmek için var olanın varlık nedenleri sorgulanır. Neden sonuç ilişkisi üzerinden yeni üretimlerin yolu açılır. Yöntemimiz somut koşulların somut tahlilidir. Binyılların ortaya çıkardığı doğa ve toplumsal gelişim yasalarını ilke kabul etmektir. Bu yöntem ilahi güçlerle, bilinmezlikle temelden çatışır. Eğitimimizin yaşadığımız evrenin dışında veya doğaüstü olaylarla hiçbir ilgisi yoktur. Bu temelde birçok yerleşik anlayışı reddeder. Kutsal bir ruh, ilahi bir kudret anlayışı yerine gelişimin nedenlerini somut olaylarda arar. Birçok boş inancı reddetmesine rağmen gençliğin ahlaki eğitimini ise ihmal etmez. Burada bahsettiğimiz ahlak ile; insanın toplumsal bir varlık olduğundan hareket ile, içinde yaşadığı toplu-

mun genel çıkarlarının kendi çıkarları haline getirebilme erdemini kastediyoruz elbette.

Eğitim üretime dönük olmalıdır. Bugünkü "gelişmiş" diye tanımlanan ülkelerde okullar şu işlere yarar: Düzenin devamı için gerekli akıllılık ve usluluğa sahip, rejime bağlılık ve saygı gösteren insanlar, hakim toplumsal sınıfın gençlerinden kültürlü beyinler çıkarmak, ekonomik alandaki kârı arttırmak için bilimin, teknik alana uygulanmasını ve üretimin artmasını sağlamak.

Bizim gibi "geri bıraktırmış" ülkelerde ise; sokağa işsiz, memuriyete, maaş kuyruklarına eleman ve yurtdışı beyin. Eğitimin okul aşamaları neredeyse bir sınıfsal ayıklama ve ayrıcalıklı adam yetiştirme sistemidir.

Politeknik olmalıdır. "Polî" (çok) ve "teknik" kelimelerinden oluşan bu tanımlama bir niteliktir. Çok yönlü bir tekniği ifade eder. Çok yönlü beceriye sahip insanı tanımlar. Fabrika-okul, bilgi-üretim ilişkisinden bahsetmiştik. Politeknik eğitim, iş ile eğitimin birliğini anlatır. Dolayısıyla buradan iş okulu kavramına varırız. Teori ve pratik içiçedir. Bu gün iş ve eğitimin

birliği deyince meslek liseleri ve stajlar aklımıza gelse de gerek liselerdeki gerekse üniversitelerdeki belli sınıflardaki stajlar, emek sömürsünün aracı durumundadır. Eğitimin işe uygulandığı, eğitimin iş içinden çıktığı bir faaliyet değildir. Ya döner sermaye suyunun başını tutmuş devleri büyüten ya da bir an önce bitirilip belgesi alınması gereken programlardır.

Eğitimin toplum yaşamından ayrı görülemeyeceği açık seçik ortadadır. Bu anlamda eğitim sistemi sorunu aslında "Nasıl bir toplumsal sistem istiyoruz?" sorusuyla da doğrudan ilintilidir. Cevap burada gizli.

En son sayıdan bu yana EĞİTİM HABERLERİ

RİZE'YE ÜNİVERSİTE TALEBİ

Rize Valisi Erdal ATA, Rize'de bir üniversite yapılması için TBMM'ye bir yazı gönderdi. Bu konuyla ilgili olarak ayrıca bir yazı da hazırladı. Broşürde Rize'deki mevcut fakülte ve yüksekokullarda son dört yıllık dönemde iş adamlarının isimleri ile kurumlara ait bilgiler yer alırken Rize Üniversitesi Kanunu'nun TBMM'den çıkarılması halinde üniversitenin bütün tesisleri ve donatımının Rizeli'ler tarafından yapılacağı belirtildi.

YİNE BİR SINAV, YENİ BİR SINAV

Devlet Personel Başkanlığı öğretmenler için ayrı bir sınav yapacak. 16 Temmuz 2000 tarihinde yapılacak sınava başvurular 15-29 Mayıs tarihlerinde olacak. Sınavı kazanmak için 70'in üzerinde puan alınması

gerekiyor. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı, sınavı kazananlar arasından öğretmen alacak. Sınava öğretmen yetiştiren fakültelerin mezunları ya da mezun olabilecek durumda olanlar ve pedagojik formasyon alanlara başvurabilecek. Sınav, on ilde yapılacak.

BOLU'DA ÖĞRENCİLERE İKİNCİ DEPREM

Abant İzzet Baysal Üniversitesi öğrencilerinin okulları, deprem nedeniyle uzun bir süredir kapalıydı. Bu nedenle ancak Mayıs ayında öğretime başlayabildikleri için Dikey Geçiş Sınavı'na katılamayacakları açıklandı. Depremi ardından gelen bu kararın son derece adaletsiz olduğunu söyleyen öğrenciler, "Başarıyoruz, istekliyiz, bölümümüzde dereceye giriyoruz. Ancak dışımızda gelişen olaylar yüzünden devre dışı bırakılıyor." dediler.

ÖZEL OKUL SAHİPLERİNDEN FEDAKÂRLIK

Özel Okullar Derneği Başkanı Dr. Rüstem EYÜBOĞLU, bütün okulların eğitim ücretlerinin belirlendiğini ancak hükümetin düşük enflasyon programını uygulayacaklarını söyledi. Bu çerçevede özel okulların müdürleri ve kurucuları yeni eğitim-öğretim yılı için yapılacak zamların %40'ı geçmeyeceğini açıkladılar.

Sakın Zaferi Ben Kazandım Diye sevinme

**Denizi, toprağı öldür-
dün. Şimdi bende ölü-
yorum. Sakın zaferi ben
kazandım diye sevinme,
bu günler geçici, toprak
ölebilir, deniz ölebilir,
bende ölebiliyorum. Ama
Anadolu toprakları bu
güne kadar nice yiğitler
çıkardı bağrından, bun-
dan sonrada daha nice
yiğitler çıkaracaktır. Bu
yiğitler senin zulmünü
ve seni yaratan zalimle-
ri yok edecekler.**

Ulu çınar yüzyıllardır aynı yerdeydi, gelişmiş, büyümüş ve yaşlanmıştı. Bilgeydi ulu çınar yüzyıllara varan ömründe neler görmüştü neler. Seller, depremler, savaşlar, kuraklıklar yaşamıştı ama hiç bir şey onu toprağından söküp atamamıştı, onu öldürememişti. Üzerinde yaşadığı topraklar verimli, doğa harikası yerlerdi. Yurdu yüzlerce medeniyete ve halka yurtluk yapmış olan Anadolu topraklarının Ege denizi kıyılarıydı. Anadolu toprakları bereketliydi üzerinde yaşamış yüzlerce halkı beslediği gibi, bağrından da nice yiğitler çıkarmıştı. Prometeuslar, Spartaküsler, Şeyh Bedrettinler, Pir Sultanlar, Hekimoğulları, Çakırcılar, Baba İshaklar, Demirci Kawalar, Mehmet Saitler, Sütçü İmamlar, Nene Hatunlar, Kara Yılanlar, Börklüceler, Mahirler, Denizler ve daha birçok yiğitler Anadolu toprağıının çocuklarıdır.

Anadolu toprakları bir çok zalimin zulmünde yaşamıştır. Üzerinden Büyük İskenderler, Ramsesler, Timurlar, Yavuzlar, Hızır Paşalar, 6. Filolar, İngiliz postalları geçmiş,

ama hiç biri kalıcı olmamış, ne kadar güçlü gözükselerde tarihin kara sayfalarında kaybolup gitmişlerdir. Anadolu topraklarının başı zulme karşı hep dik durmuş, zulme ve zalime boyun eğmemiştir. Ama hiç bir zalimin yapamadığı yapılmakta, Anadolu toprakları bugün öldürülmektedir.

Ulu çınar yüzünü güneşe vermiş, dallarını, yapraklarını ve gövdesini güneşin dost sıcaklığıyla ısıtıyordu. Tam o sırada köylülerin yaklaştığını duydu, köylülerin hararetle tartışmaları dikkatini çekti, onlara kulak verdi. Genç köylü hararetle anlatıyordu:

"Termik santralin ne yaptığını gördük, çevredeki orman yavaş yavaş öldü, çiçekler soldu, ağaçlar kurudu, ekinler boy vermedi, köylünün çocukları ölü doğdu, denizin rengi maviden griye döndü. Tüm bunlara rağmen termik santrali çalıştırdıkları yetmiyormuş gibi, şimdi de buraya Nükleer Santral yapmak istiyorlarmış. Eğer buna izin verirse bizim topraklarımızda ölür, ağaçlarımız kurur, ekinlerimiz boy vermez, buna izin vermemeli-

Birden ulu çınarın tüm yaprakları tir tir titredi. Ne menem bir şeydi ki bu nükleer santral herşeyi öldürüyordu. Nice depremlerde, seller, savaşlar, kuraklıklar gördüm, hiç biri bana birşey yapamadı buda birşey yapamaz diye düşünerek kendini rahatlatmaya çalıştı. O anda gövdesine bir balta saplanmış gibi oldu. "Ben dayanırım ama ya diğer canlılara ne olacak, onlar dayanamaz ölür giderler. Bu bir vahşet, insanoğlu nasıl bir canlı ki kendini besleyen, barındıran toprakları öldürmeye kalkabiliyor, bilmiyor mu ki eğer biz ölürssek o da ölür." Acıyla kıvrandı ama elinden bir şey gelmiyordu, nede olsa bir ağaçtı. "Ama insanoğlu böyle bir şey yapamaz, bu toprağın çocukları, evlatlarıyla yapmaya kalkanlara da fırsat vermez" diye düşünerek kendini telkin etti.

Günler günleri, geceler geceleri kovaladı, zaman hızla geçiyordu. Nükleer Santral'i duyduğundan beri ulu çınar için günler daha sıkıntılı geçiyor, içindeki huzursuzluk onu yiyip bitiriyordu.

Yine eski neşesinden uzak başladığı bir günün öğle saatlerinde bir gürültü duydu. Bir süre sonra köylülerin toplandığını farkettiler. Bütün köy yaşlılarıyla, kadınıyla, çocuğuyla toplanmış, yabancı bir genci dinliyorlardı. Daha önce hiç görmediği bir çok genç köye gelmişti, içlerinden biride coşkuyla konuşuyordu, ona kulak verdi.

"Bizler üniversite öğrencileriyiz. Sizlerle dayanışmak ve hep beraber nükleer santrale "hayır!" demek için buraya geldik. Bizler burada yaşamıyorsak da bu ülkenin evlatlarıyız ve yurdumuzun bu eşsiz güzellikteki köşesinin nükleer santralin zehiriyle yok edilmesine karşı duracağız. Artık doğaya ve canlılara verdiği zarardan dolayı dünyanın hiç bir ülkesinde nükleer santral yapılmıyor. Ama kendi ülkelerinde nükleer santral yapılmasına izin vermeyen ülkeler bizim ülkemizde nükleer santral yapımı da çok pahalı, bakımı da. Yabancı ülkeler topraklarımıza nükleer santral yaparak bizden bir sürü para almayı yani ülkemizi sömürmeyi planlıyorlar. Bazıları da onlarla işbirliği yapıyor, ülkemizi yabancı devletlere satıyor. Onlarla el ele vererek ül-

kemizin değerlerini, zenginliklerini sömürüyorlar.

"Ülkede enerji sıkıntısı var" diyorlar. Yurdumuzda böyle bir sıkıntı varsa, bu sıkıntıyı nehirlerimize hidro elektrik santralleri yaparak, rüzgar enerjisini kullanarak aşabiliriz." Elektrik sıkıntısı çekiyoruz" laflarının, aniden başlayan elektrik kesintilerinin sebebi nükleer santrallerin yapılmasını halka kabul ettirmektir. Buna izin veremeyiz. Bu topraklar, bu ülke bizim. Ülkemizin ve topraklarımızın yabancı devletler tarafından sömürülmesine ve zehirlenmesine izin vermeyelim."

Tüm köylüler hep bir ağızdan "vermeyelim" diye bağırıyor. Ulu çınar bir anda canlandı. Eğer kökleleriyle toprağa bağlı olmasa sevincinden sıçrayacaktı. "Ben zaten bu toprağın evlatlarının bu zulme karşı duracağını biliyordum." diye iç geçirdi mutlulukla.

Bir kaç gün sonra köylülerin ve gençlerin ellerinde pankartlar ve dövizlerle hep beraber yürüdüklerini gördü. Hepsini tek vücut olmuş, "Nükleer Santrallere Hayır!" diye bağırıyorlardı. Bir süre sonra ellerinde dipçik ve cipleri olan üniformalı adamlar geldi ve köylülerle gençleri arabalara bindirip götürdüler. Köylüler ve gençler arabalara binmemek için uzun süre direndiler. Üniformalı adamlar sayıca çok kalabalık olmalarına rağmen, herkesi götürebilmek için uzun süre uğraşmak zorunda kaldılar.

Bir kaç gün sonra ağaçları kestiler. Bir süre sonra binalar ve koca koca bacalar boy vermeye başladı. Bir kaç ay sonunda tüm heybetiyle nükleer santral ayakta idi. Önce o koca koca bacalardan kapkara dumanlar yükselmeye, o uzun uzun borulardan toprağa ve denize yeşil sular akmaya başladı. Deniz yavaş yavaş griye döndü. Ağaçlar kurudu, çiçekler soldu, hayvanlar ölmeye başladı. Nükleer santralin açılması ile doğa katliamı başlamıştı, bu katliama karşı duran, ölmek için direnen canlıların sayısı sürekli azalıyor. Canlılar ve doğa yavaş yavaş ölüyor. En son kalanlardan biride ulu çınardı. Ama ulu çınarın da dayanma gücü azalıyordu. Duman dan dolayı nefes alamaz oldu önce yapraklar döküldü, sonra dalları kurumaya başladı. Nükleer santralin zehiri de köklerine ulaşmış ya-

avaş yavaş bedenine yayılarak hücrelerini öldürmeye başlamıştı.

Günlerce dayandı ama sonunda onunda dalları kurudu, gövdesi toprağa doğru eğildi. Bağrından koptuğu, yıllardır onu besleyen toprağa dönme vaktinin geldiğini anladı. Son bir kez başını kaldırdı ve çevresine baktı. Nükleer santral kurulmadan önce bu topraklar yemyeşildi. Kayını, gürgeni, çınarı, çamı ile yeşilin binbir tonunu üzerinde barındıran; moru, kırmızısı, mavisi, sarısı, beyazı, eflatunu ve daha bir sürü renkteki çiçekleriyle insanların başını döndüren; üzerinde insanından, koyununa, kurduna, kuşuna, böceğine, tavşanına binbir çeşit canlıyı barındıran bu topraklardan ve bu topraklarla kucaklanmış masmavi uçsuz bucaksız denizden geriye adına deniz denemeyecek gri bir su topluluğu ve çatlamış, kararmış bir toprak kalmıştı sadece. Ulu çınar tüm gücünü toplayarak nükleer santrale doğru haykırdı. "Denizi, toprağı öldürdün. Şimdi bende ölüyorum. Sakın zafiri ben kazandım diye sevinme, bu günler geçici, toprak ölebilir, deniz ölebilir, bende ölebilirim. Ama Anadolu toprakları bugüne kadar nice yiğitler çıkardı bağrından. Bundan sonra da daha nice yiğitler çıkacaktır. Bu yiğitler senin zulmünü ve seni yaratan zalimleri yok edecekler. Ben yüzyıllarca bu topraklarda yaşadım, binlerce kişilik ordularıyla bu topraklara gelen, bu toprakları kana bulayan, kendini dünyanın efendisi sanan nice zalimler gördüm. Bu zalimlerin sonu ne kadar güçlü olursa olsun hep aynı oldu. Senin ve seni yaratanların sonu da aynı olacak. Bu toprağın yiğitleri seni yerle bir edip zulmüne son verecek ve seni yaratan zalimleri de tarihin karanlık sayfalarına gömecek. Kazanan her zaman olduğu gibi yine Anadolu'nun yiğitleri, bu ülkenin halkı olacak." Sözlerini bitirdiğinde umut ve inançla gülümse-di. Son bir kez daha çevresine göz gezdirdi ve daha sonra da onuruyla yaşamış olmanın, Anadolu toprağının yiğitlerini tanımanın ve onları bağrında dinlendirmiş olmanın verdiği huzur ve mutlulukla bağrından doğduğu topraklara geri döndü.

**yaşamı anlayabilmek,
anlamlandırabilmek ve
değiştirebilmek için...**

DIYALEKTİK

Gölün kıyısındaki bir ağaç, yapraklarını güneşe çevirmiş soruyor kendine: Bu benim kaderim mi?

**bir ağacın kafasından
geçen bazı sorular...**

Niye Ağaç oldum sanki. Günün yirmi dört saati, aynı yerde, farklı zamanlarda, farklı olmayan bir yaşamın içindeyim ve bir adım dahi atmadan, rüzgarın uyguladığı kuvvete, içimden gelmeyerek ve istemeyerekte olsa karşı koymaya çalışırken yaşlanıp gidiyorum da aynı zamanda.

Anam toprağa düşen bir tohumdu. Öncesini söylemeye ise gerek yok -zaten biliyorsunuz- sonra toprak rahim oldu bana ve yeşerdim ondan, fışkırarak. Yağmur ağabeylik etti bana. O geldikçe üzerime yeşerdim. Güneşi görünce sevindim. O yarendi, dostlu bana ve havaya kardeş oldum. İnsana ise can yoldaşı. Çünkü ben ona bağıydım, o da bana; ki öylesine bir bağlanmaydı ki bu, ne o olmadan ben, ne de ben olmadan o yaşayabilirdi. Hayat veriyorduk birbirimize. Ben ona bir soluk oluyordum. Ama ben onun gibi koşamıyor, oynayamıyor, gülemiyordum. Onun gibi evler yapamıyordum ve hatta onun yaptığı evin temel malzemesi olmakta, gelecekte başıma gelebilecek bir durum olması ihtimali de yok değil tabii.

Gerçi bu son söylediğim, evim yok demek gibi ol-

du. Ama ev, yaşadığın yer değil midir sanki? Kendini birazcık da olsa huzurda, güvende hissettiğin yer. Ben asıl evimin burası olduğunu bir

an olsun aklımdan çıkarmış olmalıyım. Her neyse, ben ve benim gibi birçok şeyin evi şu yaşlı dünya.

Şu bahar başıma vurmuş olmalı herhalde, baharın o taze havası beni de biran olsun duygusallaştırmış olmalı. Demeyin "Bir ağaç duygusal olabilir mi, onun duyguları mı var ki duygusal olsun?" diye. Oluyor işte. Bir odun yığını değilim ki ben veya bir taş. Taş gibi de bir yürek yoktur bende, bunu da bilirsiniz.

Şu kısa ömürde, ha şu durduğum yerde neler neler gördüm. Ağlamak geldi içimden, bulut kardeş hemen geldi yardıma ve dillendiremediğim o duygulara tercüman oldu bana. Benimle ağladı, hatta öylesine ağladı ki sel oldu. Köklerimi çıkardı topraktan, beni söküp atacak sandım bu diyardan ama yine dilemedim aman. Hem aman dilesem de ne olurduki sanki. Ne değişirdi? Tarihin akışında bana bir ağaç olmak düşmüş sadece.

İşte o ağaç ki ben, bu tarihin içinde yokoluş ve varoluşların arasında bir ağaç olarak kalan o ben neler gördüm, neler.

Diyor ağaç...

DIYALEKTİĞE BAŞLARKEN

Bu sayıda da böyle bir giriş yaptık. Anlatacaklarımız yaşadığımız bu dünyanın nasıl işlediğini ve nasıl değişebileceğini anlatma çabası olacak.

Ağaç, ağaç olarak kalacak mı? veya insan ağaçsız kalabilir mi? bu sınırlı görünen soruları, sınırsız bir şekilde düşünmeye çalışmanızı ve böylece okumaya devam etmenizi istiyoruz...

"Herşey Değişir" demişti 3. sayımızdaki felsefe yazısında Herakleitos; ve bir ırmağın akışı örneğiyle canlanmıştı bazı düşünceler kafamızda.

Anlatmaya çalıştığımız diyalektik ilk nasıl ortaya çıktığı ve bu

nildiği.

Diyalektik, tez-antitez-sentez denilen karşılıklı üç sürecin birlikte uygulanarak, bu mantık çerçevesinde olayların çözümlenmeye çalışıldığı bir düşünme yöntemidir.

Bu yöntem olayları, bulunduğu koşullar ve şartlar içinde bütünlüklü bir şekilde çözümlememizi sağlayacak olan bir yöntemdir.

Tarihsel anlamda bu yöntemi ilk olarak Herakleitos kullanmış, daha doğru bir ifadeyle ortaya çıkartmış, temelini atmıştır. Onun vurguladığı, Herşeyin hareket halinde olduğu ve değiştiği. Platon'un felsefesine de "karşıtların birliği" ilkesini, "kötlükler, iyiliklerin zorunlu karşılıkları bulunduğundan yok edilemezler"1 sözünde açık olarak görmemiz

rından Descartes'te ise "insanların bütün düşünceleri birbirine bağlıdır, birbirinden çıkar. Başka bir deyişle bir düşüncüyü doğuran, başka bir düşüncedir."2 şeklindeki ifadesinde de diyalektik bir bakış açısının ipuçlarını görebiliriz. Bu düşünceleri, diyalektiğin tarihsel süreçler içinde almış olduğu yoldaki duraklar veya duraksamalar olarak düşünebiliriz. Yalnız hiçbir durakta net bir biçimde ve bütünlüklü bir sistem olarak diyalektiğin ortaya konduğu bir felsefi öğreti, 18. yüzyılda Hegel'e değin görülemedi.

Onun yaşadığı dönemde, dünya bir çok köklü değişimle karşı karşıyadır. Yüzyılların feodal değer yargıları ve düşünsel anlamdaki etkilemeleri parçalanıyordu. Bu de

la gelmiş olan Aristoteles'nun Formel Mantığı ve bu mantıkla ortaya atılmış olan düşüncelerin o yoğunluğa cevap verebilme olanağı da yoktu. Onda ısrar etmekte varolanlar karşısında etkisiz ve edilgen kalınmasına yolaçacak, çözümsüzlüğü de beraberinde getirecekti.

Hegel özellikle "Fransız Burjuva Demokratik Devrimi"nin etkisiyle dünyada yaşanan o köklü değişimi oldukça carpıcı bir şekilde görmüştü. Bunu şu şekilde ifade etmektedir:

"Dünya, kafa üstünde duruyor", bu sözü Hegel Fransız devrimi için söylemiştir. Çünkü Fransız Devrimi onun için, tarihte ilk kez insansal eylemlerde düşüncenin egemenliğini onaylamıştı. Artık Dünya düşünceyle biçimlenmeliydi. Düşünceye aykırı olan hiçbirşey gerçek sayılmamalıydı. Hegel'in kafasında dünyayla akıl, düşünceyle gerçek böylece özdeşleşmişti."³

Fransız Devrimi, Hegel'e göre düşüncelerinin onaylanmasıdır. Yalnız, Hegel Diyalektik Yöntemi oluştururken ve uygularken maddi olanı yadsımış, salt aklın gücüyle gerçekliğe ulaşabileceğini öne sürmüştür. Düşüncedeki çelişkiler, onun kavramlar zincirini oluşturmuş, bu zincirin en son halkasına da Evreni koymuş, Evreni de tanrıyla özdeşleştirerek herşeyi buradan türetmiştir. Kullandığı bu yöntem Diyalektiğin "Herşey birbirine bağlıdır." şeklindeki ilkesinin uygulansıdır.

DIYALEKTIĞE DOĞRU BİR TEMEL KAZANDIRMAK

"Diyalektiğin, Hegel'in elinde büründüğü gizemsellik, Diyalektiğin genel hareket biçimini ilk olarak onun ortaya koymuş olduğu gerçeğini hiç bir biçimde gölgeleyemez. Hegel'de diyalektik başaşağı duran gizemsel bir kabuk içindeki gerçek özü bulmak için onun tersine çevrilmesi, ayaklarının üstüne oturtulması ge-

rerir."⁴ diyor Karl Marks, Hegel için...

Karl Marks ve Fredirch Engels'in birlikte yaptığı çalışmalar, diyalektiği bilimsel bir zemine oturtmuştur. Ona gerçek özünü, yani dünyayı, evreni ve toplumları kavrayabilme-yi, gelişimin özünü açığa çıkarabilme yetisini kazandırmışlardır. Artık bu aşamadan sonra insanın faaliyeti, yapıcı ve değiştirici bir özne oluşu gerçeğini farketmesini sağlayacaktır.

Diyalektiğin dört ilkesi vardır. Bunları sıralayalım isterseniz:

-Herşey birbirine bağlıdır; Hiçbir doğa olayı, tek başına, çevresindeki olayların dışında ele alındığında anlaşılamaz; tersine, herhangi bir olay, çevresindeki olaylarla çözülmez bağları açısından kendisini kuşatan olayların onu koşullandırdıkları gibi düşünülürse, anlaşılabilir.

-Herşey değişir; Bu değişim içte ve dışıdır. Sadece görünenle ilgilenen mekanik bir anlayış söz konusu değildir.

-Karşıtlar her zaman vardır; ve bir birleriyle sürekli savaş halindedirler; Başka bir deyişle "her güzellik bir bela taşır içinde/ Yaşamakla ölmek gibi".

-Küçük birikimler, köklü ve büyük dönüşümler yaratırlar; Büyük bozkırlar saman alevleriyle yok olabilirler.

Artık ağacımızın durumu ne olacak bu sorulara da yanıt aramaya başlayalım.

Ağaç bir ağaç olarak kalmayacaktır elbette. Her şey sürekli bir değişim içinde olduğuna göre oda değişecektir. Belki kesilecek, bir fabrikada işlenip kağıt olarak kullanıma sunulacak veya susuzluktan kuruyacak, bu mekanik anlamdaki bir değişim olacak ağaç için. Ama ağacın, yeni tohumlar vereceğini, bu tohumların, yeniden bir ağaç olarak filiz vereceğini düşünebiliriz. Karbondioksit alıp, havaya oksijen sa-

larken dahi gözlemleme olanağını bulamadığımız bir çok değişimi yasar ağaç. Peki ya biz ağaç olmadan yaşayabilir miyiz? Ne gibi bir fonksiyonu var bizim yaşamımız açısından? Hoş bir görüntü desek, içimizi açıyor, bizi rahatlatıyor desek... Tabii bunlar için diğer bir yönü. Bizim o ağaçla soluduğumuz hava aynı. Örneğin o ağacın yaşaması, topraktaki minerallere, iklim koşullarına ve tabii elinde baltayla gelip birisinin o ağacı kesmemesine bağlı. Bizim ısınmak için oduna, oturmak için sandalye gibi bir takım araçlarda ihtiyacımız olduğu ayrı bir gerçek. Bura da bir ölçüde de olsa diyalektiğin herşey birbirine bağlıdır ilkesini görebiliyoruz.

Zaman zaman şu düşünceye kapılıyor da olabiliriz; ağaçlar kesilmesin diye içimizden geçiriyor ve söylüyoruzdur. Ama aynı zamanda hergün o gazeteleri alıyor, kitapları yanımızda taşıyoruz, sandalyeye oturuyor, masada çıkışıyoruz. Olaya düşünce boyutuyla bakalım:

Bize ağaçlar kesilmesin dedirten düşünce ve ağaçların kesilmesi sonucunu elde edebildiğimiz araçları kullandırtan düşünce arasındaki ilişkiyi görürüz. İşte bu içimizdeki, karşıtların savaşımıdır. Burada da iyi ile kötü arasında bir savaş söz konusudur. Tercihlerimizi de o andaki ihtiyaçlarımız belirleyecektir. Bu örnekleri böylece çoğaltmamız da mümkündür.

Bu sayıda anlatmaya çalıştıklarımız veya anlattıklarımızın sonuna geldik. Diyalektik, bütünlüklü bir dünya görüşünü oluşturmanın ve yaşamı çözümleyebilmenin sınırsız olanaklarını sağlayacak bir mantık yürütme yöntemidir. Bunu öğrenmek ve bu yöntemle düşünebilme yetisini kazanmak, bize biçare "insancıklar" olmaktan kurtulmanın yollarını bulmamızı sağlayabilecek bir araçtır. Bundan dolayı diyalektiği öğrenmek için fazla zaman kaybetmeden araştırmaya ve de soruşturmaya başlasak iyi olur diyoruz. Bizde bu konu da daha geniş yazılar yazmaya devam edeceğiz. Bir sonraki sayıda görüşmek dileğiyle...

Dipnotlar

1. Orhan HANÇERLİOĞLU, Düşünce Tarihi, s. 67
2. a.g.e., s. 186
3. a.g.e., s. 257
4. Marks'ın Hegel ile ilgili düşünceleri, (Aktaran: George Politzer, Felsefenin

Formel Mantığın Başlıca Üç ilkesi:

1. Özdeşlik ilkesi: Birşey kendinin eşidir. Bir bitki bitkidir, hayvanda hayvan, hayat hayattır, ölümden ölüm. Bu ilkeyi formül haline koyan mantıkçılar şöyle derler "a", "a"dır.

2. Çelişme ilkesi: Birşey aynı zamanda, hem kendisi hem de tersi olamaz. Bir bitki hayvan değildir, bir hayvan bitki değildir. Hayat ölüm değildir, ölüm hayat değildir. Mantıkçılar buna da "a", "a" dan başka değildir derler.

3. Atılan üçüncü ilke: Çelişen iki ihtimal arasında üçüncü bir ihtimale yer yoktur. Bir varlık ya hayvan, yada bitkidir. Üçüncü bir ihtimal düşünülemez. Ölümle hayatın ikisinden birini kabul etmek gerekir; üçüncü bir durum olamaz. "a" ile "a" dan başka birbirleriyle çelişiyorsa, bir aynı şey ya-

gizgilerle ANADOLU TARİHİ

BİZ ARTIK EYLEMİ BAŞLATMAK İSTİYORUZ...YILGINLIĞLA BAŞLANAN İŞ SONUÇLA ULAŞMAZ. ARANIZDA BEN KORKUYORUM DİYEN, ŞİMDİDEN VAZ-GEÇMELİ. YOKSA GÜÇLÜNÜN ANNACINDA YILDI MI KİŞİ, KENDİSİYLE BİRLİK YOLDAŞLARINI DA YENİLGİYE SALAR... EĞER HEPİNİZ EYLEMDEN YANAYSANIZ; ARAMIZDA İŞ BÖLÜMÜ YAPIP AYRILALIM...VE GÖZÜMÜZÜ YARINA DİKİP, GÖĞSÜMÜZÜ ACIYA KALKAN EDEREK İŞE GİRİŞELİM.

MÜRİTLERİ ARACILIĞIYLA YAYGIN BİR ÖRGÜTLENME YARATAN BEDRETTİN, HAREKETE GEÇMEYE KARAR VERİR. İZNİK'TE TOPLADIĞI ÖNDE GELEN MÜRİTLERİYLE GÖREV BÖLÜŞÜMÜ YAPAR.

*BÖRKLÜCE; İZMİR-URLA-KARABURUN- AYDIN YÖRESİNE,

*TORLAK KEMAL; MANİSA'YA DOĞRU YOLA ÇIKTI.

*BEDRETTİN İSE RUMELİ'YE GEÇMEYE HAZIRLANIYORDU.

BÖRKLÜCE AYDIN-TİRE ARASINDAKİ CUMA DAĞLARINDA YOLDAŞLARIYLA KARARGAH KURAR VE HALKA ZULMEDEN, AŞINI EKMEĞİNİ ELİNDEN ALAN BEYİN ADAMLARINA VE ASKERLERİNE KARŞI VUR-KAÇ EYLEMLERİNE GİRİŞİR. GERİLLACILIK YAPAR YANİ... DÜŞMANI DEFALARCA YENERLER.

BİR YANDAN DA PROPAGANDA VE HAZIRLIKLAR KÖY-KÖY, KASABA-KASABA SÜRER. HER YERDE GİZLİ BİR ÖRGÜTLENME VARDIR. VE BU İKİ YIL SÜRER.

VE KARABURUN'DA KÖYLÜLER...

MANİSA'DA AHİLER VE YAHUDİ ESNAFLARI AYAKLANDILAR.

EGE'DE AYAKLANMA YAYILARAK SÜRERKEN, İZNİK'TE SÜRGÜNDE BULUNAN BEDRETTİN, RUMELİ'YE GEÇİŞİN HAZIRLIKLARINI YAPIYORDU. ARDINDAN OSMANLI'YI ŞAŞIRTMAK İÇİN GEMİYLE KARADENİZ ÜZERİNDEN RUMELİ'YE ULAŞIR.

DELI ORMANDA KARAGAH KURAN
BEDRETTİN'İ KAZASKERLİĞİ
DÖNEMİNDEN TANIYAN HALK ONUN
ETRAFINDA TOPLANARAK, KAVGA
HAZIRLIKLARINA HIZ VERİR...

"EYİ HERŞEYİNİ KAYBETMİŞ
OLANLAR, SILKİNİN ÜZERİNİZDEKİ
OLU TOPRAĞINI VE AYAGA KALKIN.
ÇÜNKÜ ARTIK HAKİKAT ZAMANI
GELMİŞTİR. O HAKİKAT KI BUGÜNE
DEK ZINDANLARA KAPATILANLARIN
DİLLERİNDE, KÖYLÜLERİN
FERYATLARINDA CELLATLARIN
KÜTÜKLERİNDEN KAN VE GÖZYAŞIYLA
YÜKSELİYORDU SESİ.
ÖĞRENCİMİZ BÖRKLÜCE MUSTAFA'YLA
TORLAK KEMAL'İ İNSANLARA
DOĞRUYU HAK YOLUNU
GÖSTERMELERİ İÇİN AYDIN
VİLAYETİNE GÖNDERDİK. BEYLERİN
TOPRAKLARINI ELLERİNDEN ALIP,
HALKIN ORTAK MALI YAPTI BU
KARDEŞLERİMİZ. SULTANIN
ASKERLERİNİ HALKIN GÜCÜYLE
TEPELEDİLER...
TOPRAĞI OLMAYANLAR TOPRAK
SAHİBİ İKTİDAR OLAMAYANLAR
İKTİDAR SAHİBİ OLACAKLAR. HAKİKAT
BAYRAĞININ ALTINDAN TOPLANIN,
SAFLARIMIZDA YER TUTUNU!"

EGE

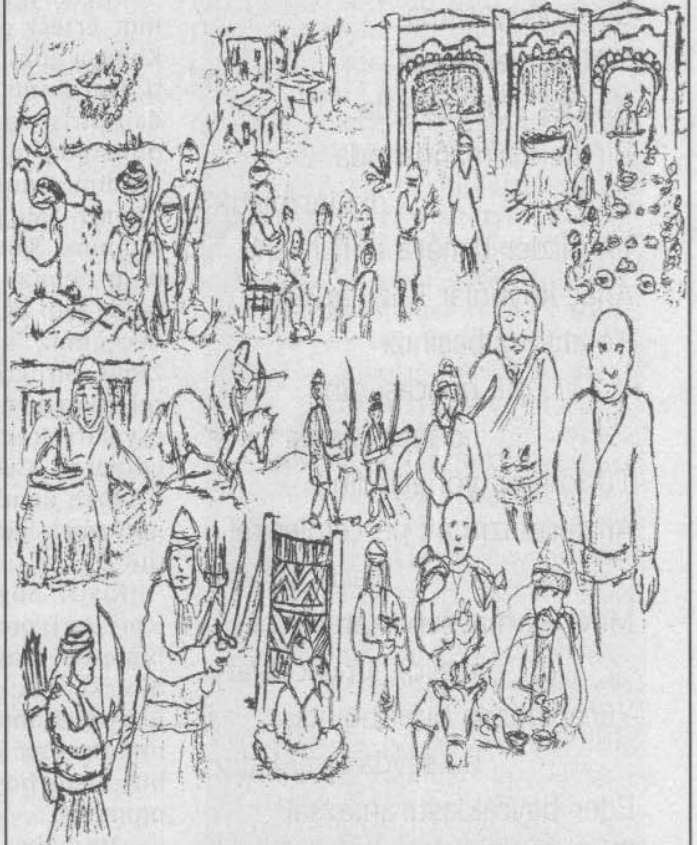

AYAKLANMALARIN
YAYILDIĞI EGE'DE
BÖRKLÜCE MUSTAFA VE
YOLDAŞLARI AYDIN,
TİRE,
AYASLUĞ,
SÖKE,
MİLAS
YATAĞAN,
MUĞLA,
NAZILLI
BÖLGELERİNDE YENİ BİR
YAŞAM İÇİN
SAVAŞIRLARKEN
MANİSA'DA TORLAK
KEMAL, AHİLER'LE
BİRLİKTE ŞEHİRİ ELE
GEÇİRDİ. BÖLGENİN
GİRİŞ-ÇIKIŞLARI
OSMANLI'NIN
SALDIRILARINA KARŞI
KOYABİLMEK İÇİN
DENETİM ALTINA ALINDI.

AYNI GÜNLERDE
BÖRKLÜCE'NİN
TALİMATIYLA "HAKİKAT
DÜZENİ"NİN ÖRNEK
YAŞAMINI
SERGİLEYECEK OLAN
BİR KÖYÜN
KURULMASINA
BAŞLANDI.
BU KÖYE ORTAKLAR
ADI VERİLDİ.

ORTAKLAR'DAKİ HAKİKAT DÜZENİNDE HERKES GÜCÜ-YETENEĞİ ORANINDA ÇALIŞIP ÜRETİYOR.
İHTİYAÇLARI ORANINDA ALIYORDU. YALNIZCA DİNLER VE HALKLAR DEĞİL, KADINLAR DA
ERKEKLER DE EŞİTTİR.

AYAKLANMA SONRASI OSMANLI'NIN KOVULDUĞU HER BÖLGEDE KARARLAR SEÇİMLE
ALINIYOR, SEÇİLEN DELEGELER, ORTAKLAR'A BÜYÜK KURULTAYA GELİYORLARDI.
ORTAKLAR HAKİKAT DÜZENİNİN MERKEZİ OLDU.
SINIRLARIN OLMADIĞI, ORTAK TARLALARIN BİRLİKTE EKİLİP-BİÇİLDİĞİ ORTAKLAR'DA
ERKEKLER VE KADINLAR, TARLALARDA BİRLİKTE ÇALIŞIRLAR, YAŞILAR KÖY BEKLER,
YEMEK PİŞİRİR, ÇOCUKLARI TOPLUCA EĞİTİRLERDİ.

Hapisliğimiz
 Yüreğimizde değil
 Beş adımdan öteye gitmeyen
 Ayaklarımızın ucunda biten
 Üç kol sürgülü demir kapıya
 Sürgü vurduranların korku-
 larındandı
 Biz hep dışarıdaydık
 Mağarada mavzeri yastık
 yapan
 Fabrikada dişliyi döndüren-
 lerdik
 Analarımızın yüreğinde
 Sevdiklerimizin hasretindey-
 dik
 Her yanı tel örgülerle çevrili
 ülkemin
 Söndürülmek istenen
 özgürlük ateşiydik
 Hücrelerimizde
 direndik yaşama
 Sadece ve sadece
 Kardeş sofralarında
 Bir de harmandalında
 diz kırmıştık
 İlk filizler bahara dururken
 Anaç koyunlar kuzularken
 Koydunuz başınızı
 gül goncası gibi
 güneş yastıklarına
 Türkülerle yol eylediniz
 Analarımızın ak perçemlerine
 sarılı canları
 Mavzeri mavzere katar gibi
 sevdenin çocukları
 Yüreğimizde bıraktığınız
 bu sevda sıcaklığını
 Eğer bayraklaştıramazsak
 Bu sıcaklık
 bitirir
 öldürür bizi

SÖYLEYECEK

BİR ŞEYLERİMİZ OLMALI

Beyaz penyeleri, bol ve kumaş pantolonları, iri karınlarıyla hemen farkedilirlerdi. Onlar, adli koğuşların meydancılarıydılar.

Meydancılar mutfığa gider, gelen eşyaları taşır, evrak götürüp getirirlerdi. Kısacası, koğuşların dışarıyla olan işlerini hallederlerdi. Adli bir mahkum için dışarıya giden yol, askerden ve idareden de önce meydancıdan geçerdi.

Siyasi koğuşların da meydancıları vardı. Ancak bu koğuşlarda meydancılar diğerlerinden farklı olarak sömürülmek için değil aksine günlük yaşam için gerekli olan işlerin sürmesi için seçilirlerdi. 8. koğuşun da böyle bir meydancı vardı işte. Sıvaslı, orta boylu, esmer, zayıf birisiydi. Gençti. Adı Taylan'dı.

Taylan'ı, hapse girdiğimiz akşamın ertesi günü gördüm ilk kez. Koğuşa günlük gazeteleri getirmişti. Önce onu diğer siyasi koğuşlardan birisi sandım. Ama sonra sorduğumda meydancı olduğunu öğrendim. Onunla ilk kez görüşe çıktığımız Salı günü konuşma fırsatı buldum. Salı günü sabahtan traş olup temiz elbiselerimizi giymiş halde hep beraber görüş yerine gideceğimiz saati bekliyorduk. Bizimle birlikte kabinlere geldi. Sürekli koşturuyor, ailelerin getirdiği eşyaları içeri taşımamıza yardım ediyordu. Gecedan yapılan böreklerle o sabah demlediğimiz çayı ailelere götürmek için kapı altına getiriyordu.

Kıştı. Soğuk, montlarımızdan içeri giriyordu ve üşüyorduk kabinlerde. Çay, cam bardakta dahi bir iki dakika içinde soğuyordu. Biz de ısınmak için ortadaki sobanın etrafına kümeleniyorduk arada bir. İşte böyle bir anda tanıştım onunla.

-Merhaba, dedim.

-Merhaba.

-İsmim Sinan. Tanışalım ister-
 sen.

versitelilerdensin...

-Evet, dedim. Nereden biliyor-
 sun.

-Hem gazetelerden okumuştum hem de geçen Mustafa Abi söyledi - Mustafa Abi bizim koğuş dışındaki işlerimizi yürüten abimizdi.

-Evet, biz yeniyiz. Sen ne zamandır buradasın?

-Bir buçuk yıl oldu.

-Mahkemen bitti mi? Daha ne kadar görüşeceğiz seninle?

Güldü.

-Hayır, daha bitmedi. Ama sizin-
 kinden önce biter. Benim uzun sü-
 re görüşmeye pek niyetim yok.

-Niye ki? Yani nasıl bir buçuk
 yılda bitmez bir mahkeme?

-Bitmiyor işte. Yani daha mahke-
 me bitmeden bir buçuk yıl hapis
 yattık bile. Sözde "cezamızı" çek-
 tik.

Devrimci olduğumuzdan dolayı hapishaneler üzerine bir çok şey okumuştuk ama ben ilk kez duyuyordum. Yani yıllara yayılan bir yargılama süreciyle tutuklular, san-
 ki ayrı bir "ceza" daha yatıyorlardı.

-Benimki normal. 3-4 yıl süren-
 ler var.

İyi bir küfür ettiğimi hatırlıyorum. Ancak hemen pişman olmuş küfür etmemem gerektiğini düşünmüştüm. Hangi iddiayla orada olduğunu sormayı düşündüm. Ancak tereddüte düştüm. Çünkü adliler, bizim gibi tutsaklıklarının nedenlerini meşru görmeyebilirlerdi. Daha doğrusu biz meşru işler yaptığımız için buradaydık ama onlar kendilerini çeşitli yanlışlara mahkum edenin aslında ne olduğunu hala farke dememiş olabilirlerdi. Yani incinebilir diye düşündüm. Ama madem bizim koğuşun meydancısydı; kendisinin burada olmasının asıl nedeninin yaptığı veya yaptığı iddia edilen hareket değil onu buna mecbur eden bu çarpık, pis düzen olduğunu öğrenmiştir diye düşündüm. Sormaya karar verdim.

-Peki neden yargılanıyorsun?

-24.

-Ne dersin verirler mi?

-Öyle görünüyor.

Annesine işyerinde tecavüz etmek isteyen birisi olmuş. Patronmuş. Taylan da mecbur kalmış... Herkesin olduğu gibi onun hikayesinin de bir başlığı vardı. Onun hikayesinin başlığı "Cinayet"ti.

Camdan gelen tık tık, sesiyle içeriye döndüm. Bizimkiler de kabine gelmişlerdi. O kısa görüş süresi içinde ısınma işini de kısa tutmuşlar ve kabinlere girmişlerdi. Taylan'a görüşürüz deyip girdim kabine.

Babam, o kimdi? diye sordu. Anlattım, üzüldü. Oysa hep beraber oturup bazı akşamlar haberleri izlediğimizde çıkan cinayet haberlerine nasıl da öfkelenir, asacaksın hepsini, derdi. Şimdi daha farklıydı oysa. Şimdi izlemiyor, yaşıyordu. Kendi oğlu hapishaneye konulmuştu. Hapishanenin daha o ana caddeden görünen pis kapısıyla karşılaştığında duygusallaşmış, korkmuş ama yine de girebilmişti içeriye. Bunu anlattığında, sence parası mı yok devletin? Niye boyamıyorlar? Sen, o, öteki korksun diye.

Her ne kadar okuldayken birçok şeyi yaşadım da tutsaklık, bizim

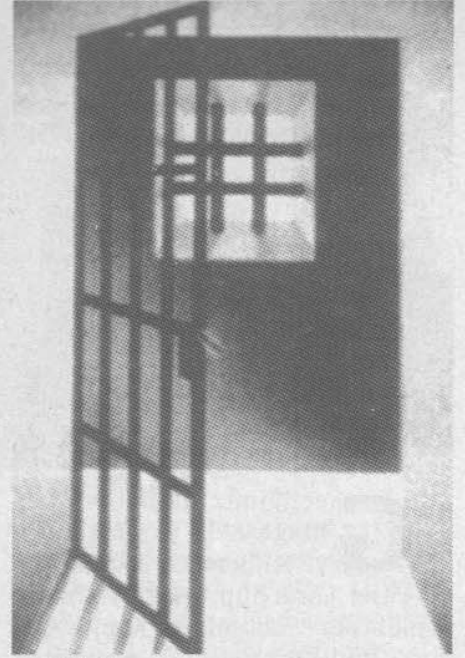
için de yeni bir süreçti. Okulumuzun olduğu ilde benim gibi ondan fazla arkadaşla birlikte tutuklanmıştık. Bir hafta gözaltında kaldıktan sonra sırtımızda bir bohça gibi taşıyıp işkence çürüklerini girmiştik hapishaneye.

İşte şimdi, "teröristlerin", "iç mihrakların" içindeydim. İçinde akrabalarım vardı. Daha önce geldiğim görüşlerde tanıdığım abilerim ve şimdi de ben vardım. Bir anda terörist oluvermişim.

Görüşün sonunda bir ara annem "aman oğlum içeride eylem falan olursa katılma, katılırsan da öne çıkma" dedi. O an ve ondan sonra da her aklımıza geldiğinde kahkahalarla güldük arkadaşlarla birlikte.

Ertesi gün sabah yaptığımız spordan sonra hep birlikte kahvaltıya oturduk. Kahvaltı henüz bitmişti ki elinde günlük gazetelerle Taylan girdi havalandırmaya. Her gün altı yedi tane gazete alıyorduk. O sınırlı maddi olanaklarımız içerisinde gazetelere verdiğimiz onca para hiç de boşa gitmiş sayılmazdı. Bizler, halkın duyarlılığı en gelişmiş ve duyarlılığını örgütlemiş kesimiydik. Dolayısıyla nasıl bir dünyada yaşadığımızı bilmeliydik. Kayıtsız kalamazdık. İşte bu bilinç her sabah günlük gazeteleri kapmak için tatlı bir yarış yapmamıza neden olurdu.

Bir arkadaş yüksek sesle bir haber okumaya başladı. Hemen kulak kesildik. "F değil V tipi hapishane" diyordu. Haberin içinde V'nin Villa anlamında kullanıldığını öğrendik. "Oda tipi" olduğu söylenen ve Mayıs ayında biteceği belirtilen "yeni tip" hapishanelerin koşulları yoktu odaları vardı (Siz hücre anlayın). Bu odalarda kütüphaneden tuvalete, masadan sandalyeye her şey vardı. Yanlız tüm bunlar iki buçuk metreye üç metrelik bir alana sığdırılmıştı. Nasıl olur demeyin oluyordu işte. Amaç; insanlık dışı koşullarda insanca hem de onurluca hep beraber, ortakça yaşayan siyasi tutukluların bu yaşamlarını parçalamak olunca değil yedi metrekairelik yere bir evin tüm eşyalarını sığdırmak; tüm ülkeyi bile sığdırırlardı. Tıpkı Ulucanlar'da yüz metrekairelik alana yüzyirmi siyasi tutukluyu sığdırdıkları gibi. Yeter ki; tutuklamakla yollarından edemedikleri siyasi tutukluların birliğini bö-

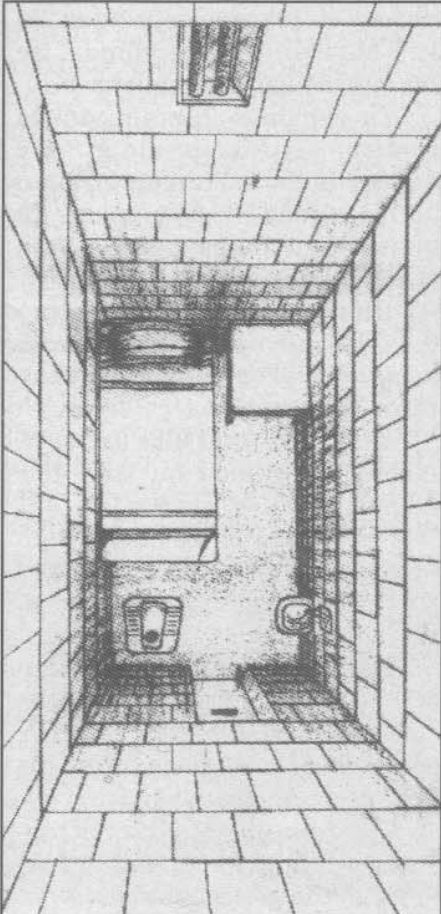
lebilsinler.

Aklıma depremzedeler geldi. Geçtiğimiz günlerde sıcak yemek vermeyi kesmişlerdi. Sebep; devletin parasızlığıydı. Ama şimdi bu hapishanelerin yapımına bilmem kaç trilyon harcandığını övünerek anlatıyordu aynı devlet.

Hücrelerin bembeyaz ve tertemiz olduğunu yazıyordu gazeteler. Oysa sadece beyaz rengin olduğu bir ortamın insanda algıyı köreltmesini ve bunun bir çok hastalığa ve hatta delirmeye sebep olduğu anlatılmıyordu. Hele ki Ulucanlar'da devletin gücünü gösterip zaten "elinde olan" onlarca siyasi tutukludan on tanesini "ölü ele geçirdiği operasyon" sonrası yaralı tutukluları diğer hapishanelere sevk ederken bayan bir tutuklunun yolda yaşadıklarını anlattığı mektubu geldi aklıma. "Sizi Eskişehir'de, hücrelerde delirteceğiz" demişti bir jandarma onlara. Eskişehir'deki de tabutluk denilen türde bir hapishaneydi.

Siz bu yazıyı okurken bile dahi yeni haberler çıkmaya devam edecek. "Lüx" diyecekler, "arama yap-tırmıyorlar" diyecekler, "bedava tedavi olabilmek için hapishaneye girdiler" diyecekler. Diyecekler, diyecekler...

Ama bizim de diyeceğimiz bir şeyler olmalı. Yanınızdayız, diyebiliriz örneğin. Sizinleyiz yalnız değilsiniz, diyebiliriz. Onurlu, paylaştıkça çoğalan bir yaşamı ve bu yaşamın sahiplerini savunabiliriz. Bunun için onlarca sebebimiz var. Çünkü bu yaşam bu insanları bin kere paklar.

Seattle'dan Washington'a

YENİ DÜNYA DÜZENİ

Geçtiğimiz günlerde Washington'da yapılan Dünya Bankası ile Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) ilkbahar toplantıları, onbinlerce kapitalizm karşıtının protestosuyla karşılaştı. Hatırlanacağı gibi yine Kasım ayında Seattle'da yapılan Dünya Ticaret Örgütü (WTO) toplantısı da binlerce insanın protestosu ve eylemlikleri arasında sonuçlanmadan dağılmıştı.

Kuruluş amaçlarını "Uluslararası ticaretin engellerle karşılaşmadan gelişmesi ve istikrarlı bir düzen kurulması" ile "ekonomisi zayıf gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerini kalkındırmak" olarak açıklayan IMF ve Dünya Bankası'nın tamamıyla yoksul ülkelerin sömürülmesi üzerine politikalar dayattığını söyleyen protestocular, bu tepkilerini ileriki dönemlerde daha da şiddetlendireceğe benziyorlar.

Ülkemizi de yakından ilgilendiren bu gelişmeler son yıllarda globalleşme-küreselleşme diye adlandırılan "YENİ DÜNYA DÜZENİ" politikası sonuçlarının da yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladığını göstermektedir. Emperyalistler tarafından Yeni Dünya Düzeni; "ekonomide ulusallığın ortadan kaldırılması çerçevesinde serbest ticaret, serbest dolaşım, karşılıklı bağımlılık ilişkileri" ile beraber, "zengin kapitalist ülkelerin gelişmiş ekonomilerinden yoksul ülkelerinde pay alması" şeklinde ifade edilmekteydi.

Ancak gün geçtikçe ifade edilenlerin tersine zenginlik-yoksulluk, gelişmişlik-geri kalmışlık olgularının da daha fazla karşıt kutuplara ayrıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

yoksullar arasındaki fark giderek açılıyor. Zengin daha zengin, yoksul daha yoksul hale geliyor" (Dünya Bankası Başkanı James Wolfensohn). Dünya Bankası başkanının da artık itiraf etmek zorunda kaldığı gibi "istikrarlı düzen kurulması, ekonomik kalkınmayı küreselleştirmek" sözlerinin, ortaya çıkan sonuçları hiçte yansıtmadığı bariz bir şekilde görülmektedir.

"Küreselleşme aslında, insanların yaşamlarının zenginleşmesi ve ortak değerlerin baz alındığı küresel toplumun yaratılması için büyük fırsat, ancak küreselleşme konusundaki hakimiyetin şirketlere ve piyasalara geçmesi yüzünden karlar ve fırsatlar eşit olarak dağılmıyor. (Temmuz 99 Cumhuriyet)

Evet, yeni dünya düzeni olarak insanlığa sunulmaya çalışılan, aslında; ABD'nin tüm dünyada tam hakimiyeti esasına dayanan ve dünyanın emperyalist tekeller tarafından daha sistemli bir şekilde sömürülmesi gerçeğinde ifadesini bulan, yeni bir paylaşım ihtiyacının hayata geçirilmeye çalışılmasından başka birşey değildir. Özellikle yeni sömürge ülkeleri özelleştirmelerle, gittikçe arttırılan borçlanma batağıyla, tahkim yasalarıyla kendilerine bağlayıp sömürülerini daha da pekiştirmektedirler.

Acil olarak görünen bir şey var ki o da tüm dünyada yeni bir sisteme duyulan ihtiyacın gün geçtikçe daha fazla artmasıdır. Kapitalizmin dengesiz ve sıçramalı gelişiminin bir sonucu olarak "yeni dünya düzeni", önlenemez hale gelen krizlerine bir merhem vazifesi olarak görünse de bu geçici bir durum arz etmektedir. Çünkü ortaya çıkan tablo IMF ve Dünya Bankası denetimindeki

maktan çıkarak emperyalist tekelleri için son yıllarda tahlil ettikleri gibi "21. yy.'ın ayaklanmalar yüzyılı olacağı" kabuslarını daha çok görmelerine neden olmaktadır. Doğru olan ve yanlış olan milyonların kafasında her geçen gün bulanıklığını yitirip berraklaşmaktadır.

Emperyalist tekellerin kaynaklarındaki tabloların bir kısmını ortaya dökersek söylediklerimizi sanırsanız çok daha iyi somutlama şansına ulaşmış oluruz.

-1960' ta dünyanın en zengin % 20'sinin geliri, dünyanın en yoksul % 20'sinin gelirinden 30 kat büyüktür. 1995 yılında ise bu fark 74 katına çıkmıştır.

-En zengin % 20'sinin, dünya toplam gelirinden aldığı pay 1960 yılında % 70 iken bu oran 1995 yılında % 85'e çıktı. En yoksul % 20 nin payı ise % 23'ten % 14'e gerilemiştir.

-Dünyada her yıl 5 yaşın altındaki 12 milyondan fazla çocuk açlık ve yoksulluktan ölmektedir.

-1971'de yoksul ülke sayısı 25 iken 1997 yılında bu sayı 48'e çıkmıştır.

-Eski Doğu Bloku'ndan 18 ülkenin 7'sinde ortalama insan ömrü 1990 öncesine göre 5 yıl azaldı.

-Dünyadaki patent haklarının % 97'si dev emperyalist devletlerin (153' ü ABD, 141'i Japonya, 42'si Fransa, 32'si İngiltere ve 16'sı İsviçre) eline geçmiştir.

-490 çok uluslu şirketin toplam geliri dünya toplam gelirinin

GELECEĞİMİZE KASTEDENLER

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü):

1. Emperyalist paylaşım (Dünya) savaşının ardından, çalışanların bozulan yaşam şartları ve sosyal adaletin sağlanması konusundaki girişimler sonucu Milletler Cemiyeti'ne bağlı olarak kurulan bir örgüttür. 2. Paylaşım savaşının ardından ise BM'nin (Birleşmiş Milletler) bünyesinde yer alan, (14 Aralık 1946) ilk örgütlenmelerden birisi olmuştur.

Görünürdeki amacı "çalışan insanlara dünyanın her yanında sosyal adaletin sağlanması için" çalışmalarda bulunmakla birlikte, "işçi-işveren ve hükümetler arasında işbirliğini sağlamak" olarak açıklanmaktadır. İşçi-işveren ilişkisi, ekonomik kalkınma ve işçi sorunları gibi konularda araştırmalar yapan ve bunları doğruya yakın bir şekilde göz önüne getiren ILO, bunun sonucunda çeşitli standartlar belirleyerek bunları hükümetlere önerir. Ancak asıl amacı ise burada ortaya çıkar. Önerilen paketler tamamıyla "en asgari" şartlardır ve sunduğu en alt düzeydeki bu önerilerle emperyalistlere bir nevi "bunun altındaki planlar sömürüne zarar verir" mesajı verilmektedir. Ayrıca yaptığı önerilerin de bağlayıcı bir özelliği yoktur. Yani

önerilerin uygulanması tamamıyla ilgili ülkelerin insiyatifinde bulunmaktadır.

Her devletin dört delege ile (iki si hükümet, biri işveren, biri de işçi temsilcisi) temsil edildiği ILO'da; Genel konferans, Yönetim kurulu ve Uluslararası çalışma bürosu olarak üç ana organ bulunmaktadır.

WTO (Dünya Ticaret Örgütü):

Genel Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Anlaşması'nın (GATT) üst boyutta bir devamı olarak örgütlenen WTO, 1995 yılında Uruguay'da kurulmuştur.

Kuruluş amacı olarak "dünya ticaretinde meydana gelen aksaklıkları ve sorunları en asgariye indirmek" olarak açıklanan GATT, ilk kuruluşunda daha çok Avrupa merkezli olup ABD emperyalizmini frenleyici bir oluşum olarak faaliyet yürütmüştür. Ancak Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, ABD'nin tüm dünyada egemenliğini ilan etmesiyle daha fazla direnemeyerek, ABD egemenliğindeki yeni oluşumla 1995'te Dünya Ticaret Örgütüne (WTO) dönüştürülmüştür.

Asıl amacı ise; emperyalizmin Yeni Dünya Düzenini tüm dünyaya

hakim kılmak, uluslararası tekellerin sömürsünün önündeki ulusal engelleri serbest ticaret, tahkim yasaları ve küreselleşme adı altında tümüyle ortadan kaldırarak sınırsız sömürü olanakları yaratmaktır.

UNESCO (BM Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü):

BM'nin bir uzmanlık örgütü olan Unesco, 4 Kasım 1946 tarihinde kurulmuştur. Kuruluş amacı "Eğitim, Bilim ve Kültür alanında çalışmalar yaparak barışın ve güvenliğin korunması ile insan hak ve özgürlüklerine katkıda bulunmak..." olarak açıklanmaktadır.

Amacı bu şekilde açıklanmasına rağmen bugüne kadar bu konularda kalıcı çözümler üretmekten uzak görünen UNESCO, asıl olarak 2. Paylaşım Savaşı sonrası emperyalist sömürü ağının yeniden yapılandırılması ihtiyacından doğmuştur.

Bir ülkenin sömürülmesinin sadece ekonomik, siyasal ve askeri planda olmayacağını gören emperyalistler bunu aynı zamanda, eğitim-öğretim ve bilim alanında ideolojik ve kültürel bombardmana tutarak yaparlar.

Örneğin 70'li yıllarda İsrail ve emperyalistler tarafından toprakları işgal edilen Filistin halkı için Unesco, bir eğitim programı projesi hayata geçirmeye çalışırken, bağlı bulunduğu BM ise aldatıcı, şatafatlı bu projeleri perdeleyerek yaşanan sömürü ve zulme onay vermiştir.

Unesco'nun yapısı; Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Sekreterlik olmak üzere üç ana organdan oluşur.

BU MEMLEKET BİZİM ONLARA KALMAYACAK!

Hepimizin, günlük gazetelerde ve televizyon kanallarında adını çokça duyduğumuz fakat asıl amaçlarının belkide ne olduğunu bilmediğimiz emperyalist kurumlardan kısa bilgiler aktardık size.

SORUNLARIMIZ ORTAK ÇÖZÜM İSE ÖĞRENCİ MECLİSLERİ

Konya Selçuk Üniversitesi Alaaddin Keykubat Kampusu Gökkuşluğu kafeteryasında Öğrenci Meclisi Girişimcileriyle yaptığımız röportajı yayımlıyoruz.

Bize kendinizi tanıttırmısınız?

Ali: Mühendislik Mimarlık fakültesi 1.sınıf

Emine: Eğitim Fakültesi 2.sınıf

Bilgen: Eğitim Fakültesi 2.sınıf

Sultan: Mesleki Eğitim 1. sınıf

Betül: Fen-Edebiyat Fakültesi 2. sınıf

Suat: Mühendislik Mimarlık Fakültesi 1. sınıf

Okulda yaşadığınız sorunlar varmı? varsa nelerdir.

Ali: ezberci bir eğitim veriliyor, pratik derslerimiz oldukça sınırlı, öğretim görevlileri dahi dersler hakkında yeterli bir bilgiye sahip değil, ayrıca bize kendi görüşlerini empoze etmeye çalışıyorlar ve kendi görüşlerine yakın öğrencilere ayrıcalıklı davranıyorlar. Okula araç gereç alınacak bahanesiyle bizlerden para topluyorlar fakat ortada alınan hiçbir şeyde yok. Sorunlarına duyarlı insanların ortak bir sorunuda yoğun olarak yaşanan Faşist baskılar.

Bilgen: 1-3, 2-4 sisteminin olumsuzluğu yani alttan dersin kalırsa bir üst sınıfa geçemiyorsun, eğer bir iki hocayla da ters düştün mü bir yılın gitti demektir. Çoğunlukla alttan kalan derslerin sınav tarihleri bile panoya asılmıyor. Ancak öğrenci işlerinden öğrenebiliyorsun. Tabii oradaki görevlileri yerinde bulabilirsen. Şans eseri buldun diyelim bir karış suratla oflaya pufloya bakıyorlar. Üstelik öğrenci işlerinde alacağımız her evrağa karşılık para alınıyor. YADAM-ATAM sınavında bir çok hatalar yapılıyor. Kendi yaptıkları hataları düzeltmemiz için bizden dilekçeyle birlikte 3 milyon para istiyorlar.

Betül: Okuldaki sosyal etkinliklerin yok denecek kadar az olması, olanlarında futbol turnuvasından öteye gitmemesi, ayrıca öğrencilerin alternatif etkinlik düzenlemelerine izin verilmemesi. diğer bir so-

runda ulaşım. Şehirle kampus arasında işleyen tramvayın çok yavaş gitmesi, yaklaşık 45 dakika sürüyor. Tramvayda uzun kuyruklar oluşuyor ve çok kalabalık oluyor. Göstermelik olarak konan otobüs seferleri ise günde sadece 2 kere oluyor.

Suat: Bu seneye getirilen bir uygulama ile bütünlemeler kaldırılarak yerine iki vize bir final sistemi getirildi. Bunda amaç insanları derslerden başını kaldırtmamak ve getirilmesi düşünülen yaz okuluna zemin hazırlamak. Ayrıca öğrenciler Mediko-sosyal Faaliyetlerden yeterince faydalanamıyorlar. Okul yemekhanesinde yemekler oldukça pahalı ve 15 günlük kart alınarak parası peşin ödeniyor. Dersin olmadığı günlerde yemediğin yemeğinde parasını ödemiş oluyorsun.

Sultan: Arkadaşların belirttiği gibi okulda yaşadığımız sorunların yanında ayrıca devlet yurtlarında da yaşadığımız sorunlar var. Yurtlardaki otorite boşluğunun gericisi ve faşistler tarafından doldurulması, yemeklerin kötü, pahalı ve denetimsiz olması, sıcak suyun sadece belli gün ve saatlerde verilmesi bunun sonucunda duşların çok kalabalık olması, yurtlarda acil durumlar için sağlık görevlilerinin bulunmaması.

Emine: Bende devlet yurdunda kalıyorum. Sultan'ın dediklerine ek olarak odaların çok kalabalık olması, birinci ve ikinci öğretimlerin aynı odada kalmaları, Etüt salonlarının yetersizliği, kantindeki ürünlerin fahiş fiyatla satılması, ürünlerin kalitesiz ve çoğunun son kullanma tarihlerinin geçmiş olması, yurtların güvensiz yerlerde yapılmaları sonucu kız yurtlarının çevresinde sarkıntılık ve taciz olaylarının yoğun yaşanmasına rağmen güvenlik tedbirlerinin alınmaması, öğrencilerin yurtlardan kalmasını talep ettikleri servis için Rektörlüğe başvurmaları-

Sorunlarınızı nasıl çözmeyi düşünüyorsunuz?

Ali: Öğrenciler, öğretim üyeleri ve üniversite personelinde alınan kararlarda söz sahibi olabileceği bir yapılanmaya gidilmeli, gericisi ve ezberci eğitimin yerine bilimse ve akademik eğitimin verilmesi gerekiyor. Tabi bunun için öğrencilerin birlik olmaları lazım. Bunu en uygun zeminde ÖĞRENCİ MECLİSLERİ'dir.

Sultan: Bu sorunları yaşayan sadece biz olmadığımız için diğer arkadaşlarla da konuşarak onları da sorunlarına sahip çıkmaya çağırıyoruz. Çünkü sorunu ancak, sorunu yaşayanlar çözebilir. Bizler öğrencilerin kendi öz örgütlenmeleri olan ve meşruluk zemininde hareket eden Öğrenci Meclisi'yle sorunlarımız çözebileceğimize inanıyoruz. Sosyal ve kültürel faaliyetlerimizle de yozlaştırılmaya ve bireycileştirilmeye çalışılan gençliğe kendi öz kültürünü aşılama çaışmalıyız.

Suat: Dediğimiz gibi hepimizin sorunları ortak. Çözüm yollarında birlikte bulmanımız gerekiyor. Zaten biz bu sebeple öğrenci Meclisi Girişimcileri olduk. Eğer bizler daha da çoğalsak, okul yönetiminde bizleri muhattab almak zorunda kalacak çünkü bireysel olarak yapılan şikayet ve isteklerimiz ciddiye alınmıyor. Yaptırım gücü olmuyor. Bunun içinde daha çok insanla konuşarak onlarla büyümemiz gerekiyor. Bu sorunları biz yaratmadık ama biz çözeriz.

Öğrenci Meclisi Girişimi olarak ne gibi faaliyetler gerçekleştirdiniz?

Emine: Okumuzdaki öğrencilere meclisleri anlatmak için yaklaşık 150 kişinin katıldığı bir tanışma çayı gerçekleştirdik. Ayrıca Öğrenci Meclisi Girişimi müzik grubu Umu-dun Türküsü Kampüs Gökkuşluğu kafeteryasında bir dinleti düzenleyerek Meclisler hakkında bilgi verildi. Geçtiğimiz günlerde de hem yeni arkadaşlarla tanıştığımız ve kaynaştığımız, hem de Meclislerin tanıtıldığı bir kahve sohbeti tertipledik.

NELERİ OKUYALIM?

YAŞAM YOLU
2.basım
ikinci kitap
Çeviren: Şemsa Yeğin
ANTON S. MAKARENKO

KİTABIN ADI: YAŞAM YOLU
(BİR EĞİTİM DESTANI)
YAZARI: ANTON S. MAKARENKO
ÇEVİREN: ŞEMSA YEĞİN
TÜRKÇE BİRİNCİ BASIM: OCAK
1985
YAYIN EVİ: PAYEL
İKİ CİLT

İlk defa bir sayımızda kitap tanıtımı yapıyoruz. İlk kitap olarak bi eğitim serisi olan YAŞAM YOLU kitabını anlatalım dedik. Piyasadaki pek çok kitaptan birini de alabilirdik elbette. Ramses, Benim Adım Kırmızı, Füreya gibi kitapları anlatabilirdik. Ancak bunların biraz da reklamlarla şişirilmiş olduğunu düşündüğümüzden adı daha az duyulmuş ama insan eğitimi, insanları anlama ve geliştirme yolunda derin tecrübeler aktaran bir kitabı yazıyoruz.

Kitap 1917 sonrası Sovyetler Birliğinde geçiyor. '17 öncesi acılar ve yoksulluklar çeken halklar var. Rusya'da rejim değişikliği ile sosyalist sistem kuruluyor. Aynı anda 1.Dünya savaşının getirdiği bunalımlarda var ve uzun savaşlar ve ölümler sonrası pek çok çocuk sokaklarda kimsesiz kalıyor. Hırsızlık, serserilik gibi işlerle yaşamlarını devam ettirmeye çalışan bu insanları topluma kazandırma ve yeni bir insan haline getirme savaşını anlatıyor kitap. Kendini bu ideale adanmış bir insan, bir öğretmen yaşadıklarını anlatılıyor. Yani bir anlamda anı tarzı yazılmış. Ancak sadece bir günlük ve

ğı onlarca tecrübe. Bu da okuyucuya kendinden bir şeyler bulma, yaşama uygulama imkanı veriyor.

1920'lerde savaş ve toplumsal alt üst oluşların sonrasında yeni toplumu, üretimi aynı anda gelişip varolma mücadelesinde olan yeni bir ülkede Makarenko bir topluluk oluşturmaya başlıyor. Değişik adli suçlara karışmış gençler; bir araya getirilip bir üretim grubu -çiftlik- oluşturuyor. Burada kitapta görülen Makarenko'nun "çekirdek" ile kazandığı kolaylık. Bunu açarsak önce ilk gelen genç gruba yeni katılımlar oldukça bu çekirdek Makarenko'ya bir hayli yardımcı oluyor. Pek çok sıkıntıyı birlikte yaşıyorlar. Bu bir tecrübe oluyor. Bir diğeri ise grubun disiplini sağlayıp üretimi artırması. Yani eğitimde sonuçları görebildiği daha bilimsel metodlara yöneltiliyorlar. Bilimsel eğitim -eğitbilim- denilen yöntemler ile şu anki içinde bulunduğumuz soyut eğitim sisteminin çok farklı metodlar deniyor. Soyut matematik- fizik ya da defterde yapılan kimya yerine, çalışma ve eğitim içi bu da ikinci tecrübesi. Disiplini sağlamak için müfrezeler oluşturması bir diğeri. Komutanlar kurulu ismini verdiği yönetim organı ile -gurubun içinden çıkan- gençlerin kendi kendilerini yönetmesini öğretiyor. Önce kendi seçtiği daha sonra ise topluluk üyelerinin seçtiği komutanlar kurulu ile disiplini oturtuyor. Aynı anda geçici müfrezeler ile herkesin komutan olmasını ve bir komutanın yeri geldiğinde çok daha küçük bir arkadaşının verdiği görevleri yapmasını sağlayarak topluluklar içinde ayrımlar, kendini beğenenler, ben bilirimciler olmasını engelliyor. Herkesin karar verme yetkinliğini ve kendine güvenini geliştiriyor. Her üyenin ortak mülkiyet, birbirini sahiplenme, paylaşma bilincini geliştirip kendine güvenen insanlar yaratıyor. İlk başta kendi gruplarında hırsızlık yaparken, grup olma bilinci ortak mülkiyetin gelişmesi ile bu son buluyor. Tabii Makarenko'nun da önlemleri yabana atılmaz. Ayrıca topluluğun çektiği sıkıntılar paylaşım ile azalıp sorunlar çözülüyor. Birlikte olmanın gücünü kavriyorlar.

Yapmayı başaramadıkları yok mu? Kendisinin de kabul ettiği yönler var. Eğitimin başında şiddet kullanması gruptan hiç sanatçıların çıkmaması gibi. Örneğin grubun iş

MAKARENKO, 13 Mart 1888 tarihinde Ukrayna'da doğdu.

Beş yaşında okumayı öğrendi. 17 yaşında Demiryolu işletmesine bağlı bir okulda öğretmenlik yapmaya başladı. 1914 Poltova Öğretmenler Enstitüsü'ne girdi. Kimsesiz ve sokak çocuklarının eğitimini üstlendi. Yavaş yavaş ve kararlı bir şekilde önüne koyduğu zorlu hedefleri teker teker başardı. Makarenko, bir Gorki kolonisi yarattı ve ardından Dzerjinski komününde sekiz yıl çalıştı.

YaşamYolu, Yaşamayı Öğrenmek, Yürümeye Devam Ediyor, Anne Babalar İçin, Şeref adlı romanları yazan Makarenko bunların yanı sıra çocuklar için de sırasıyla **Kollektif Çiftlik Çocukları, Ardıllar, Dost Canlısı, Çocuklar ve Genç Kollektif Çiftçi** adlı öyküleri yazdı.

Makarenko, 1 Nisan 1939 yılında hayata gözlerini kapadı.

yetlere yöneltse de grupları bu konuda kendini geliştiren çıkmıyor. Köy sovyeti denilen köy meclisindeki yada daha üst kademelerdeki yönetim organları ilk tartışmaları ve olaya sürekli kendi penceresinden bakmasında bir diğer yön. Sürekli kötüleyen bir tarzı var. Oysa object değerlendirip, bilimsel temellere inebilmesi onun gibibir eğitimciden beklenen bir tarz. O duygusallığa düşüp kinini anlatıyor. Aynı anda diğer yerlerde ekonomik sıkıntı çıkarırken o kendisine cevap vermeyenleri olumsuz niteliyor. (Olumsuz insanlar da yok değil elbette.)

Daha pekçok tecrübesi var, sıkıntılar, birlikte gösterilen kararlılık gibi iki ciltlik payel yayıncılıktan çıkmış bir kitap. Fiyatı biraz pahalı ama belki bir kaç kişi birleşip alabilir. Kitap fiyatlarını indirmedikimize göre yeni metodlar bulabiliriz. Kitap edinmeyenler okumak için Ülkemizde Gençlik kütüphanesinden iki haftalığına alabilir. Üniversiteli olarak kitap okuma düzeyimizi yükseltip okuldan alamadıklarımızı kendimiz edinmek zorundayız. İyi

Umutları Yeşil Tüter, Fındıktadır, Çaydadır

TRABZON

Yurdumuz; pek çok çeşitliliği, pek çok rengi içerisinde barındıran halklar mozaigi. Bu mozağin yapı taşlarının kendine has özellikleri, ayrı bir kültürü var. Bu sayımızda Karadeniz insanını, Karadeniz kültürünü incelemek istedik. Karadeniz'in her bölümü farklı özellikler taşımaktadır. Bu kültürün içinden biz Trabzon'u seçtik.

Karadeniz'de bir liman kentidir Trabzon. Kentin tarihi boyunca koruduğu ticaret limanı kimliği; Kurtuluş Savaşı'na kadar Persler'e, Romalılara, Ortodoks Bizanslılara, Katolik Cenevizliler'e, Müslüman Osmanlılar'a, 1916'da Ruslara uzanan kültür dönüşümlerini yaşamasına neden olmuştur.

Bölgeye istila ya da yerleşme amacıyla gelmiş çeşitli halk toplulukları, genel olarak Anadolu'da olduğu gibi burada da kendine özgü bir etkileşim ve kaynaşık yapı oluşturmuş. Yani, geçmişten bugüne doğru Trabzon, eşsiz doğasının yanı sıra kent yerleşimi, içinde ve yöresindeki halk yaşayışlarının özellikleri, bir arada yaşayan farklılıkların birbirleriyle etkileşimleri, savaşları, barışları, kıtlıkları, kıranları, yaratım ve üretim etkinlikleri ile çok şeyler anlatmış ve anlatmaya devam eden bir yöre.

Trabzon'un kendine has zengin-

liklerinin farkında olan Osmanlı padişahlarından 2. Murat; karadan ve denizden taarruzlarda bulunmuşsa da başariya ulaşamamış. Fakat Fatih Sultan Mehmet 1461'de fethetmeyi başarmış Trabzon'u. Öyle ki bu fetih, Fatih'in Gentile Bellini tarafından yapılan portresinde bulunan üç taçtan birinin İstanbul, birinin Karaman, diğerinin ise Trabzon fatihi olarak simgelenmesine neden olmuştur.

İlin adının neden "Trabzon" olduğuna dair çeşitli söylentiler bulunmakta. M.Ö. 400'lerde İran'a paralı asker olarak gelen Yunanlılar, önderleri ölünce yurtlarına dönmek üzere Trabzon'dan geçerken buraya kalenin dört köşeli olmasından ötürü "Trapezus" demişler. Kimilerince kentin adı buradan Trabzon'a dönüşmüş. Kimilerince bu ad kentin deniz kıyısında görülen dört köşeli taşlardan ötürü verilmiş buraya. Kimileri de kent dolaylarında söylenen Köroğlu'nun paradaki tuğrayı parmaklarıyla silip bozmasıyla "tuğra bozan" anlamında bir Köroğlu söylentisine bağlıyor bu adı. Bir görüşe göre de kentin çok eğlenceli bir yer olmasından buraya "Tarab Efsun" denmiş. Sonra da bu "Trabzon" olmuş.

Bizans ve Trabzon Rum İmparatorlukları döneminde önemli bir dinsel merkez olan Trabzon'da, pek çok manastır ve kilise bulunmakta. Eski yapılar arasında bugün de kentin görünüşüne ayrı, masalımsı bir anlam katan Trabzon Kalesi hâsıl olmak

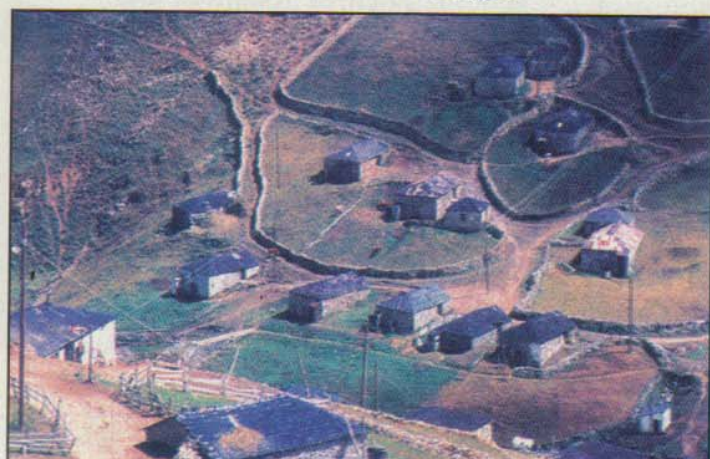

tedir. Kalenin yapımı çok eski tarihlere uzanıyor ama Bizanslılarca ikinci yüzyılda genişletilerek yeniden inşa edilmiş. Osmanlılar döneminde çeşitli onarımlar gören kale, güneyde kuzeye doğru uzanan burçlar ve surlardan, imparator ve soyluların oturduğu "Yukarıhisar", dinsel yapıların yer aldığı "Ortahisar" ve "Aşağıhisar" surlarından oluşmaktadır.

Trabzon'un önemli yapılarından bir diğeri de Ayasofya Kilisesi'dir. Bizans İmparatorluğu'nun, dar sınırlar içinde yaşam savaşı verdiği son dönemde görülen canlı ve yüksek sanat hareketlerinden hemen önceki dönemin en ilginç yapılarından biridir. Üç yönde üçer kemerle açılan ve başlı başına güçlü birer mimari bölümden üç giriş mekanının bulunuşu, Ayasofyayı diğerlerinden ayırmaktadır.

Trabzon'un da her yöre gibi kendine özgü bir mutfak, ayrı bir damak tadı vardır. Bunun oluşumunda etkili olan, yaşantının yanı sıra yörenin ürünleridir aslında. Herkesin de bildiği gibi Trabzon halkının severek en çok yediği besin; balık, hamsi, kara lahana, mısır ekmeği ve yemeğidir.

Her yörenin kendine ait kültürü, o yörenin köylerinde daha yoğun ve bozulmadan yaşatılır. Trabzon'un köyleri de sahilten başlayarak yaklaşık 30-40 km sonra 2000 metreye varan dik, eğimli yamaçlarla, bu yamaçları bıçak gibi kesen akarsu vadilerine kuruludur. Yerleşim biçimi açısından Doğu Karadeniz'in çoğu yöresinde görülen, dağınık yerleşim tipi şeklindedir. Bu

ile birlikte bir küme görünümündedir. Ev kümeleri bazen birkaç akraba evinin yakınlaşmasıyla ünite görünümü alır. Böyle olunca üniteler arası uzaklıklar 20-50 m. olabilir. Karadenizliler bunu esprili bir şekilde "silah menziline dışına olma" durumu olarak nitelendirirler. Yerleşimin böylesine dağınık olmasında, yörenin engebeli, eğimli toprakları ve geçmişteki kan davalarının etkisi vardır.

Trabzon köy evi altta bir ahır, üstte ise yarısı ahır üzerine, yarısı da zemin üzerine oturan tek katlı bir evdir. Aşağıdan bakıldığında ahır ve bir üst kat olarak algılanan ev yukarı yönde yalnızca yaşama katı görünümündedir. İlde "Konak" adı verilen büyük planlı evler dışında genellikle iki katlı köy evine rastlanmaz.

Tüm Doğu Karadeniz Bölgesi'nde olduğu gibi, Trabzon'da da yaylacılık geleneği yüzyıllardır sürdürülmektedir. Yayla yaşamı, et ve süt hayvanlarını yayla otlaklarından yararlandırma yolunda insanların daha seyrek ve havadar bir ortamda dinlenmesi amacına yöneliktir. Bu arada süt ve yün ürünleri yayla süresince değerlendirilir, kış hazırlıkları yapılır.

Yayla dönemi yaz mevsimi içindir. İlde hemen her köyün insanların çıktığı, o köye bağlı bir yayla vardır.

Ilıman iklime sahip yörede, geçim kaynaklarının başında bahçe tarımı ve endüstri bitkileri gelmektedir. İnsanlar yılın onbir ayı bahçe ve tarım işi ile uğraşırlar. Bu yoğun yaşantının yükünü çeken genellikle kadınlardır. Bahçe ve tarım işlerinin yanında süt hayvanlarına bakmak, çocuklarla uğraşmak, temizlik, yemek ve diğer ev işleri kadınların omuzlarındadır. İlin her tarafında yetiştirilen fındık, Akçaabat vadilerinde tütün ile Sürmene, Of yöresinde çay yetiştiriciliğinde de yine kadınlar işgüçleriyle ön plandadır.

Trabzon'u anlatıp da horondan bahsetmeden geçmek olmaz. Tepeden tırnağa titreme, ürperme, silkinmiş, dalga dalga dökülüp kırılmalar ve yalıyarlarda yankılanan naralarda, Karadeniz uşağının mertliği, yiğitliği, atılganlığı, sevecenliği akar horon horon.

Horon, bireyin toplum içinde bir değer, bir şahsiyet kazandığı olgudur. Yaşın, yaşla birlikte değişen

şehirlerde çocuklara özel eğitimle öğretilmesine rağmen, kırsal kesimlerde hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır. Bir çok yerde horona katılmak, o günkü sevinci paylaşmak demektir. Oynamak istemeyenler aşağılanır, oyun bilmeyenler küçümsenir.

Doğu Karadeniz'de horon sadece eğlence içerikli değildir. Yörenin yetiştirdiği kemençe sanatçısı Ferhat Özyakuboğlu, horonun yöredeki konumunu şöyle ifade ediyor: "Karadeniz horonlarında, bilhassa Trabzon horonlarında biz kişiyi tartarız. Büyüklere ait oyunlara gençlerin kalkması, oyun tutması ayıp sayılır. Büyüklerin oyunları ayin gibidir. Anlamsız oyun oynamazlar. Oyunun ne demek istediğini bilmeyen genç, oyunda sırtır. Ya da yaşlıların onunla oyun tutmaktan uzaklaştıkları görülür. Yaşlıların oyunları bir fıkre dayanır, bir öğretisi vardır. Oyun terbiyesi gençlere diğer terbiyeyi de öğretir. Yaşlılar, olgunlaşan oyuncu ile oynamak isterlerse, kendileri çağrıda bulunur. Kişi yetiştirdiğini, olgunluk çağına geldiğini bilmez. Onu erbabı bilir. Çağrılmayan gençler onun için horon tutmaz. Genç horonlarına yaşlılar katılmazlar. Bu da bölgemizde hafiflik

sayılır. Demektir ki, oyun ne tür olursa olsun, bilgi yoksunluğu oldu mu, bir de oyuna uyamadığı halde, oynamakta ısrar etti mi, ona yörede 'kendini bilmez' derler. Kız bile vermezler. Bizde bir de, erkek ve kız, oyunda tanınır. Horon oynayan gençlerin sıhhatli mi, değilmi, bir kusuru var mı, oyunda görülür. Kız ve erkek horonda beceri gücünü ve kendi değerini ortaya koyar. Saklanmış değerler çıkıverir su yüzüne. Ondan sonra isteyen isteyene, düğün düğün üzerine gider." (Cemil Demirsipahi, Türk Halk Oyunları, s. 9)

Horon farklı farklı duyguları, farklı farklı havaları yaşatır insana. Horonlarda insanın içine dolan, benliğini saran bir coşku, bir güven vardır. Horon sabrı, zorluklara göğüs germeyi öğretir.

Tabi ki Trabzon tüm bu araştırdıklarımızın yanı sıra, çok daha çeşitli özellikleri de içinde barındırmakta. Ama biz Trabzon'un belli başlı özelliklerine değinmek istedik. Farklı bir yöremizi incelerken, farklı kültürlerde buluşmak dileğiyle...

Trabzon yöresiyle ilgili geçmişten bugüne dilden dile dolaşan bir çok söylence (Rivayet) vardır. Bunlardan bir örnek verelim istedik:

Gelin Taşı Söylencesi

Maçka'nın Bobarza yaylasında bir tepede, İstama (Başar) köyüne giden yolun yanında, çimen üzerinde insan boyunda bir taş vardır. Bu taş "Nifca taşı" denir. "Nifca", Trabzon Rumcasında "gelin" demektir. Bu taşın yanındaki geçide de "Nifca Boğazı" denir. Bu taşla ilgili söylenceler şöyledir:

- Çok eski zamanlarda bir düğün alayı, tam bu taşın olduğu yere gelince gelin iğnesini evde unuttuğunu söyler ve onu almak için baba evine dönmek ister. Annesi bu duruma çok üzülür, kızına beddua eder. Bunun üzerine gelin taş kesilir. Bu taş da yörede "gelin taşı" denir.

- Gelin taşı söylencesinin başka bir söylenişinde de gelin kendisinden iğnesini isteyen kaynanasına iğnesini vermez ve kaynanasının bedduası üzerine taş kesilir.

- Bir diğerinde de; Hristiyan damada gitmek istemeyen gelin Allah'a yalvarır ve kendisini taş haline getirmesini diler. Duası kabul edilir ve gelin alayı, adı geçen yere gelince gelin taş kesilir.

Merhaba,

Bu mektubun tek muhatabı sen olmamakla birlikte içlerinden biriside sensin. İnsan olmanın verdiği duyarlılık ölçüsüne dayanarak bu mektubu okuyacağımı düşünüyoruz.

Şu anda üzerinde koskoca bir yılın verdiği yorgunluk ve sınav stresi olduğunu biliyoruz. Bu kocaman şehre okulunu bitirmek ve bir meslek sahibi olmak için geldiğini de biliyoruz. Ama biz çevremize baktığımızda bütün insanların özellikle de ay dın olma misyonunu taşıyan üniversite öğrencilerinin üzerine gitmesi gerektiğini düşündüğümüz bazı gelişmeler görüyoruz. Bunlardan en önemliside - aynı zamanda bizim sana bu mektubu yazmamızda ki amaç- hücre tipi cezaevleri.

Hücre tipi cezaevleri nedir? Kime karşı, ne amaçla yapılmıştır?

Hücre tipi cezaevleri öyle medyanın sana lanse ettiği gibi tek kişilik, koğuşlara göre daha rahat, ve mahkumların güvenliği açısından gerekli olan odalar değildir.

Hücre tipi cezaevleri hak arama mücadelesi verdiği için, demokratik bir üniversite istediği için, aç kaldığında baklava çaldığı için cezaevlerine doldurulmuş işçileri, memurları, öğrencileri insanlıktan soyutlamak, yalnızlaştırmak, çıldırtmak amacıyla yapılmış tabutluklardır. F tipi cezaevlerini en güzel anlatacak olan samırız bunu yaşamış biri olan Ulrike Meinhof'un anlatımlarıdır. "Başım patlayacak, kafa tasım parçalanacak gibi ağrıyor... anımsadıklarım sürekli azalıyor, biri balta ile kesiyor. S, Z, Ş harflerinin çıkardığı ses tahamül edilecek gibi değil. Gardiyanlar, ziyaretçiler, havalandırma sadece suni bir madde, plastik gibi..."

Geçmişte Almanya gibi ülkelerde doktorların üzerinde yıllarca çalışarak buldukları bu yöntem HITLER yöntemidir, o zihniyetin ürünüdür. Almanya da bu sistem beyaz işkence olarak anılmıştır.

Amacı insanı yavaş yavaş çürüterek öldürtmektir. Zaten devletin tut-sakları öldürmek gibi bir amacı olduğunu Ankara'nın göbeğinde Ulucanlar'da on tutsağın nasıl vahşice öldürülmesinde gördük.

Şimdi kendinizi kısa bir süre için bile olsa o insanların yerine koyun, bütün duvarları beyaza boyanmış, 8m2 'lik bir alanda yaşayamayacağınızı anlarsınız, o zaman o insanların F tipi hücrelere girmeyeceğini tahmin edersiniz herhalde.

Evet tutsaklar o hücrelere girmeyecekler devletin yetkili ağızlarında söylediği gibi kan dökülecek. Biz bunu engellemek için bir kampanya başlattık. Senin de bu kampanyaya destek vereceğini umuyoruz.

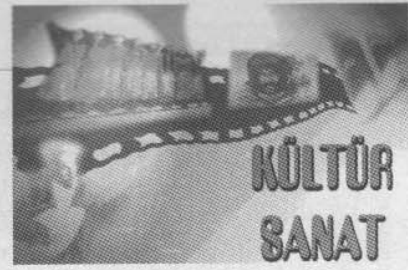
HÜCRE ÖLÜMDÜR İŞKENCE İLE ÖLÜME KARŞI ÇIKALIM

Kampanya İçin e-mail adresi: hucre-iskencedir@hotmail.com

Yurtdışı adresi: Kreuzweg No: 12 20099 Hamburg ALMANYA

e-Mail: Web@hucreiskencedir.de **İnternet:** www.hucreiskencedir.de

ANADOLU

Halk Edebiyatı

Tarihin her döneminde insanlar, ağır yaşam koşulları altında ezilmiş; savaşlar, göçler ve doğal afetler gibi ezici durumların süruncemesinde kalmışlardır. Doğa ile toplumsal olayların etkisiyle yaşam tarzlarını oluşturmuşlar, aynı zamanda kültürlerinin de temelini almışlardır. Çünkü yaşam tarzı kültürün özünü oluşturur.

Kültür oluşurken toplumsal ve doğal olayların insanlar üzerinde bıraktığı etki kendini gösterir ve yaşamın engeli yolunda yürürken bu engelleri aşmak için insanların çare aramaya iter. Elbette çare bulunur, bulunurda bu durum insanların zihinlerinde boşluklara yol açar. Yani insan yaptığı işi bir şekilde birilerine iletmek, anlatmak ister. Bu durum, kendini daha ilk çağlarda mağara duvarlarında göstermiştir. Duvarlara çizilen hayvan, silah, bitki vs. resimleri yazının temelini oluşturduğu gibi, düşünceleri kısmen de olsa anlattığı için edebiyatın da temelini oluşturmuştur (bunu kendi görüşüme dayanarak söylüyorum).

Demem o ki; yaşanılan ya da yaşanılacak duygusal, düşünsel yada somut olaylardan önce yada sonra duygularını anlatmak; bazen de çevreye, inançlarına ve insanlara bağlılıklarına göstermek için insanların sarıldığı bir araçtır edebiyat. Duygusal bir olayın dizeler halinde işlenmesi, bir adamın başkaldırıp dağa çıkmasının öykülenmesi, yada insanlara yüklenmiş bilinçaltı güçlerinin destan adı altında anlatılması edebiyattır elbette.

Bir de inançlar var ki; heykelden tutalım şiire kadar sanatın her dalını tarihin her döneminde etkilemiştir. Tanrıya ve diğer soyut kavramlara inanmış insanlar sanatlarında bunları ön plana çıkar-

kellerde kullanılan mitolojik imgeler bunlara örnek verilebilir. Anadolu halk edebiyatına baktığımız zaman ilahilerde, nefeslerde aynı imgelerin kullanıldığını görürüz. Yine, söylene gelmiş Dede Korkut Hikayeleri de mitolojik imgelerin kullanıldığı bariz örneklerden biridir. Din ve mitoloji; sanat ve özellikle edebiyatın temellerinin atılmasında büyük rol oynamışlardır.

Hiç de gözardı edilmemesi gereken bir durum vardır ki; bu da insanların verdikleri yaşam savaşları içindeki toplumsal değerlerdir. Eşitlik, özgürlük gibi kavramlar yaşamı her yönüyle etkilediği gibi, sanata bilhassa edebiyata büyük katkılar sağlamıştır. Özellikle dünya edebiyatına bakıldığında, büyük toplumsal olaylar (ihtilaller, devrimler vs.) öncesinde ve sonrasında verilen eserler bu durumu açık olarak ortaya koymaktadır.

Edebiyatın diğer sanat dallarıyla ilişkisinde yorumlamak gerekiyor elbette. Hangi sanat dalı olursa olsun, konusu ne olursa olsun içinde mutlaka insanlara verilmek üzere harmanlanmış konular yani kompozisyonlar bulunur. Bütün sanat dallarında emek harcanır ve anlatılmak istenen durum somutlaştırılarak verilir. Edebiyat da durum aynıdır; emek düşünceyle harmanlanarak verilir. Bana göre belki haddimi aşıyorum- sanatın anlamı da budur.

Peki yaşadığımız topraklar üzerinde edebiyatın tarihçesi nedir? Şimdi edebiyat ne durumdadır? gibi sorulara yanıt vermeye çalışalım.

Biliyoruz ki ülkemizde sentez bir kültür vardır. Bu kültür yüzyıllardır beraber yaşayan ülkemiz halklarının kardeşliği ve dayanışmasıyla oluşmuş; yüzyıllarca süregelen baskılar bu kültürü yozlaştı-

bi insanların etkileşim içinde bulunmalarını kaçınılmaz kılmıştır.

Anadolu'daki Halk Edebiyatı bu sentez kültürün somutlanmış halidir. Pir Sultan'larımız Nesimi'lerimiz bu kültürün temelini teşkil eden türkülerini yarattılar. Türkü hele türkünün hammaddesi şiir, o dönem Anadolu'da edebiyatın da kendisidir.

O dönemlerin edebi eserlerine bakıldığında rastlanan konular aşk, doğa ve kahramanlıktır. "İncecikten bir kar yağar- tozar Elif Elif diye..." der Karacaoğlu Elifi бүтүнleştirirken doğayla. Yada, Dadaloğlu "Ferman padişahın dağlar bizimdir." der üstlerine salınan cehennemini köreltirken.

Tarihin baskı dönemlerinde pek çok örnek verebiliriz ki, edebiyatımız kuytularda boy vermiş, kendini yaşadığımız döneme aktararak kanıtlamıştır. Halk Edebiyatımız, duyarlı insanların ellerinde daha nesillere aktarılabilecek ve ölümsüzleşecektir.

XII. XIII. yüzyıllarda yetişen Hacı Bektaş-ı Veli, Mevlana ve Yunus Emre gibi düşünürlerde felsefelerini edebiyatla dile getirdiler. Bu ozanların eserlerinde, felsefelerinde iyilik, doğruluk, insan ve tanrı sevgisi ön plandadır. Arkalarından yetişen nesillere tasavvuf edebiyatını aşıladılar.

Edebiyatımız içinde önemli bir yeri olan divan edebiyatını da yabana atmamak gerekir. Bu edebiyatın temsilcileri saraya yakın, halktan uzak bir çizgide ilerlemiş olsalarda eserleri günümüze ulaşmıştır ve büyük önem taşımaktadır. Fuzuli, Nefi, Nabi, Nedim Divan Edebiyatçılarındandır.

Osmanlı'nın son dönemlerine rastlayan Tanzimat Dönemi Edebiyatı'na da değinelim. Yıkılmakta olan Osmanlı'yı kurtarmak üzere

dan da edebiyatla ilgileniyorlardı. Bir aydının taşıması gereken bütün sorumluluğu taşıyorlardı ama verdikleri eserlerde saray yaşantısına özentinin etkileri büyük boyutlarda görülmektedir. Belki de edebiyatımızın en kısır dönemi Tanzimat Dönemi idi. Aydınlarımızın gözden kaçırdıkları bir nokta vardır ki o da sanatın halk için ve halka yönelik yapılmasıdır. Yine de duyarlı olarak tanıdığımız, dönemin en iyi temsilcileri olarak Namık Kemal ve Şinasi'yi örnek verebiliriz.

Cumhuriyet dönemi edebiyatımıza baktığımızda sayılamayacak kadar ozan ve sayılamayacak kadar eser görürüz. Şiir, roman, öykü

ve halk edebiyatından birçok türde eser verilmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye'ye giren akımlar edebiyatı olumlu yönde etkilemiş birçok akımın temeli bu dönemde Türkiye'de atılmıştır. Garip akımı, Beş Hece, İkinci yeni akımları bu döneme aittir.

Ülkemiz edebiyatının çok ayrı bir boyutu da varki, hükümetler tarafından özellikle gözardı edilmiş, pek çok yerde devlet politikası olarak uygulanmıştır. Evet edebiyatta ki düşünceden bahsediyorum.

Edebiyat düşüncenin anlatılması biçimlerinden biridir. Aynı zamanda yaşam tarzıdır. Yani aydın bunu kendine yaşam tarzı seçmiştir. Aydının işide bu olmalıdır. Yani

yaptığı sanatla halkının nabzını verebilmelidir. Oysa ülkemiz şartlarında bu anlayış hep yozlaştırılmak istendiği gibi bir de aydınlarımızı baskılar uygulanmaktadır. Bu cumhuriyetin ilk yıllarında ölümsüz üstad Nazım Hikmet'e daha sonra Sabahattin Ali'ye, ihtilal yıllarında Rifat Ilgaz'a, Ahmed Arif'e yapılan saldırılarla kendini göstermiştir. Saldırıların tipi ise sürgün yada hapis. Bugün bile ismini sayamayacağımız o kadar insan var ki içeride. Hepsi de ayrı ayrı birer ozan, birer kahraman.

Artık ülkemiz şartlarında sanatın hele esaslı edebiyatın bedelini ben kelimelerle anlatamıyorum. Yorum sizin...

...
Yürü bire Hızır Paşa
Senin de çarkın kırılır
Güvendiğin padişahın
O da bir gün devrilir

PİR SULTAN ABDAL

...
Gel hey kardeş gel sen birliğe özen
Birliktir her nefsin kalasın ozan
Hiç kendi kendine kaynar mı kazan
Çevre yanan ateş eylemeyince

YUNUS EMRE

...
Meclise varışın kamili dinle
El iki söylers iyilik eyle
Sakın ol başlara kakıcı olma

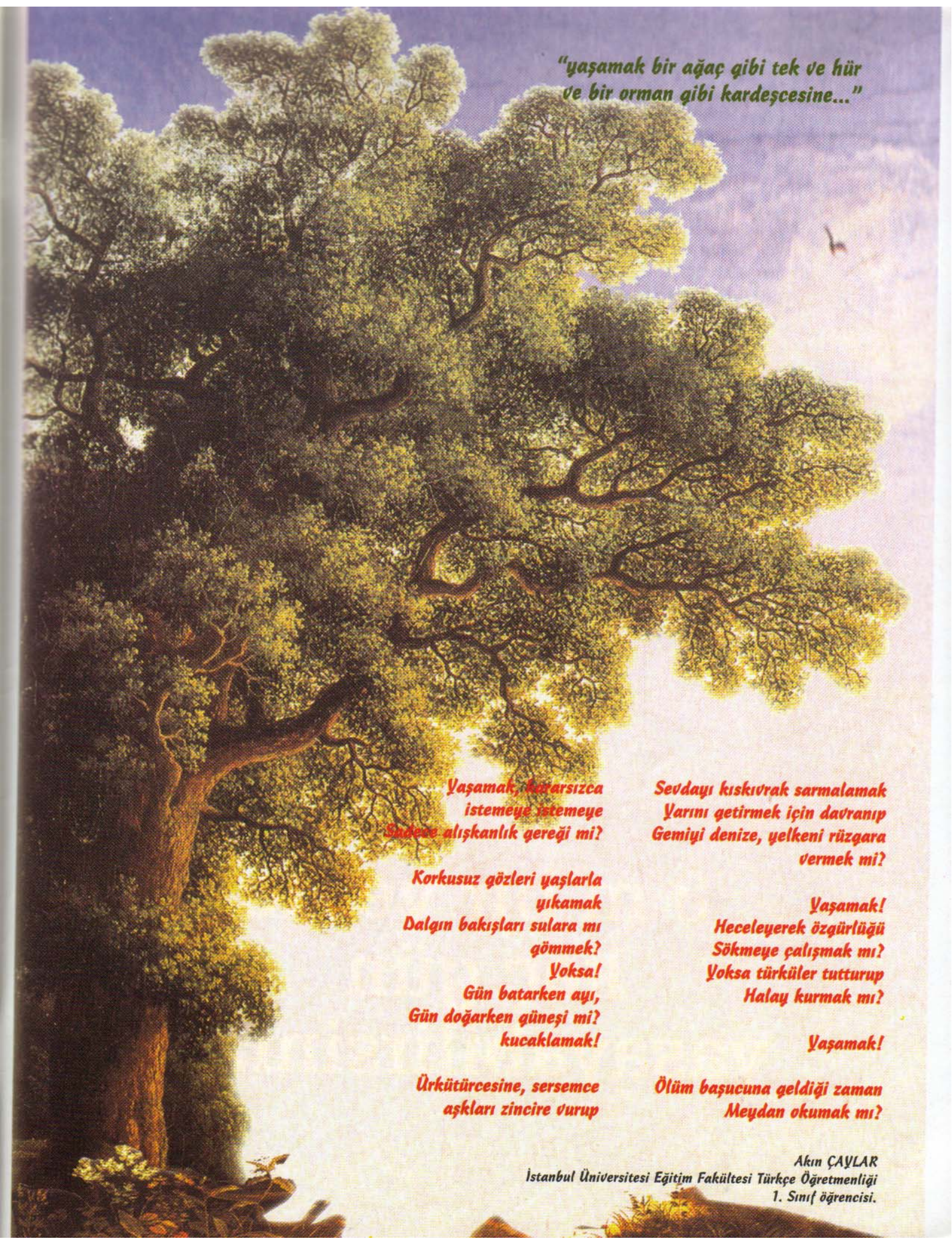
KARACAOĞLAN

...
Karlı dağların ardından
Yel olup estiğin var mı
Tek başına bu çöllerde
Ordular bastıdığın var mı

KÖROĞLU

"yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşcesine..."

Yaşamak, kararsızca
istemeye istemeye
Sadete alışkanlık gereği mi?

Korkusuz gözleri yaşlarla
yıkamak
Dalgın bakışları sulara mı
gömmek?
Yoksa!
Gün batarken ayı,
Gün doğarken güneşi mi?
kucaklamak!

Ürkütürcesine, sersemce
aşkları zincire vurup

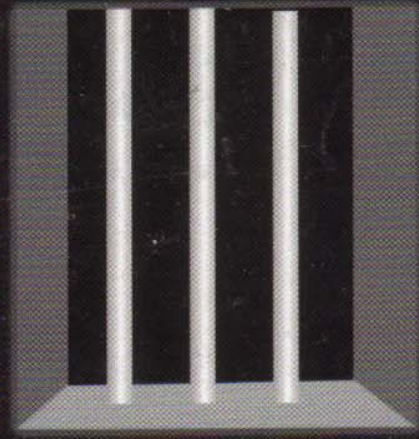
Sevdayı kısıvrak sarmalamak
Yarını getirmek için davranıp
Gemiye denize, yelkeni rüzgara
vermek mi?

Yaşamak!
Heceleyerek özgürlüğü
Sökmeye çalışmak mı?
Yoksa türküler tutturup
Halay kurmak mı?

Yaşamak!

Ölüm başucuna geldiği zaman
Meydan okumak mı?

**8 m² bir yerde
kaç gün
yaşayabilirsiniz?**